יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 83 | Łódź, Poniedziałek, 9 kwietnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ"ד ניסן תרצ"ד | № 83

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער היטלעריזם אין אמעריקא

ווערט אדורכגעפירט צווישען די דייטשען אויף א צוואנגס-אופן

ניו-יארק, 8 (ספ. טעל.)

אין דער ניו-יארקער פרעסע האט זיך בע-וויזען אן ארטיקעל פונ'ם געוו. מלוכה-סעקרעטא-פאר פינאנץ-ענינים, מאלע', א.ד.ט. פון דער נא-ציאנאל-סאציאליסטישער טעטיגקייט אין די פער-אייניגטע שטאטען.

אין דעם ארטיקעל ווערט בפירוש ארומגע-רעדט די ארגאניזאציע אונטערן נאמען „פריינד פון נייעם דייטשלאנד" — א היטלעריסטישע אר-גאניזאציע, וואס האט בעוויזען צו מאבאריזירען דעם רוב דייטשע גרופירונגען אין די פעראייניג-טע שטאטען.

די בעהערשונג פון די דייטשע ארגאניזאציעס דורך דער היטלער-בעוועגונג איז אין טשיקאגא פארגעקומען גאנץ לייכט, אבער אין ניו-יארק און קאליפארניען האבען די היטלעריסטען געמוזט אנ-קומען צו פיזישען כוח, בכדי צו מאכען די דיי-טשע געזעלשאפטען פאר אנהענגער פון היטלערן.

דער בירגערמייסטער פון לאס-אנזשעלאס בערט-לען, וועלכער פירט אן אויספארשונג מכוח דער טעטיגקייט פון די ספארט-סעקציעס ביי דער גע-זעלשאפט „פריינט פון נייעם דייטשלאנד", האט דערקלערט פארן טריבונאל אין לאס-אנזשעלאס, אז די דאזיגע געזעלשאפט איז א פערמאסקירטע ארגא-ניזאציע פון די היטלעריסטישע שטורם-אפטיי-לונגען.

ווענען די דייטשען אין פוילען

קאטאוויץ, 8 (טעלעפאניש)

איג'ם לעצטען נומער פון „דער דויטשע אין פוילען", ארגאן פונ'ם סענאטאר האנט, וועל-כער פירט א קאמף מיט דער אפיציעלער דיי-טשער פאליטיק אין שלעזיען, זענען פערעפענט-ליכט געווארען א רייה וויכטיגע ארטיקלען וועגען דעם, אז די דייטשען אין פוילען מוזען זיך אין יעצדער היינטיגער אומשטענדיג מאכען פון די בער-לינער השפעות.

באיקאט-אקציע געגען דייטשלאנד פערשטארקט זיך

ווארען-הייזער שטעלען אפ דעם איינקויף אין דייטשלאנד

ניו-יארק, 8 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס גרויסע ווארענהויז פון די ברידער מאצי-דעל, האט אפגעשטעלט דעם איינקויף אין דייטש-לאנד.

אקצ. קאמיטעט גענוואלט דערפיהרען צו אן'אויסגלייך

„מזרחי"-פאדערונגען נישט געווען אנגענומען

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז פארגעקומען א זיצונג פון דער גע-מישטער לאנדאנער און ירושלימ'ער עקזעקוטיוו אויף צו רעאליזירען די בעשלוסען פון אקצ. קאמיטעט. פראפ. בראדעצקי האט דערביי ערקלערט, אז די ארבייט פון אקצ.-קאמיטעט איז געווען א פרוכטבארע, ס'זענען געמאכט געווארען אלע בעמי-הונגען צו דערפיהרען צו אן'אויסגלייך. די פא-דערונגען פון „מזרחי" זענען אבער נישט געווען אנגענומען.

600 דייטשע פאסטאר'ם

ווילען ווערען קאטאליקען

וויען, 8 (ספ. טעל.)

די „אינסברוקער צייטונג" פערעפענטליכט סענ-סאציאנעלע רעוועלאציעס בנוגע דעם פלאן פון גרינדען אין עסטרייך א פיליע פון דער, שוין עק-זיסטירענדער אין דייטשלאנד, ארגאניזאציע פון דיי-טשע קאטאליקען, וועלכע'ס אויפגאבע עס זאל זיין צו פערשפרייטען דעם דייטשען קאטאליקען-פראגט אויך אויף עסטרייך, בכדי אזוי ארום צו שאפען אן'ענג געשלאסענע אפאזיציע געגען דעם נאצי-טיגען רעזשים אין דייטשלאנד.

די וויענער פרעסע איז אגב מודיע פון בער-לין, אז 600 פאסטארען פון דער דייטשער עוואנ-געלישער קירכע זאלען האבען ארויסגעשיקט צום פויבסט א ביטע וועגען אריינגענומען צו ווערען אין דער קאטאלישער קירכע.

בארטו פאהרט נישט קיין בערלין

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

„פאריז סואר" ברענגט די טענדענציאנעלע ידיעה וועגען דער פראיעקטירטער רייזע פונ'ם מיניסטער בארטו קיין בערלין, וואו ער זאל אפ-האלטען א קאנפערענץ מיט'ן קאנצלער היטלער מכוח ענטוואפענונג.

גלייכצייטיג דעמענטירט מען זיך אפער פון אויסערן-מיניסטעריום, אז די דאזיגע ידיעה שטימט אבסאלוט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

פרייגעשפראכען א יודיש-פוילישען זשורנאליסט

ווארשא, 8 (טעלעפאניש)

דער זשורנאליסט, ד"ר איזאק דויטשער מיטארבייטער פון „נאש פשעגלאנד", וועלכער איז פערהאפטען געשטאנען פאר'ן געריכט, אלס בעשולדיגטער אין קאמוניסטישער טעטיגקייט, איז פרייגעשפראכען געווארען.

די פויליש-ענגלישע קוילען-אונטערהאנדלונגען

זענען אפגעלעגט געווארען

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

די פויליש-בריטישע קוילען-אונטערהאנדלונ-גען זענען, אויפ'ן פערלאנג פון דער פוילישער דע-לעגאציע, אפגעלייגט געווארען אויף א וואך צייט.

די אונטערהאנדלונגען האבען זיך געזאלט אנ-הויבען אין לאנדאן דעם 11. אפריל.

געשטארבען דער בעריהמטער פוילישער קינסטלער וולאדיס-לאוו סקאטשילאס

ווארשא, 8 (טעלעפאניש) היינט 7 אין אווענד איז געשטארבען פון לונגענ'ענטצינדונג דער בעריהמטער פוילישער קינסטלער, וולאדיסלאוו סקאטשילאס, דער געוו. דירעקטאר פון קונסט-דעפארטאמענט.

די גרויסע קאמפראמיטאציע

„פראנקרייך צוריסט אליין דעם ווערסאילער טראקטאט"

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

„נאטער טאן" שרייבט, אז איצט איז פארגע-קומען א ווענדונג אין דער טראדיציאנעלער אויסערן-פאליטיק פון פראנקרייך.

לעת עתה זענען אלע פראנצויזישע קאבינע-טען געווען צוגעבונדען צו די פרינציפען פון דער אלגעמיינער און קאנטראלירטער בעוואפענונג, און צו דער דערהאלטונג פון די דייטשע בעוואפענונ-גען אויף דער מדרגה, וואס איז פארגעשריבען דורכ'ן ווערסאלער טראקטאט. היינט, דאגעגען, איז די פראנצויזישע רעגירונג נוטה צו אנערקענען דעם פאקט פון די דייטשע בעוואפענונגען, און זי בעטאנט עס גאנץ אפיציעל.

די צייטונג טענה'ט, אז מיט די הענד פון מיניסטער בארטו צורייסט פראנקרייך גופא דעם ווערסאלער טראקטאט.

די קאנווענץ, געשטיצט אויף די בעוואפע-נונגען פון דייטשלאנד און אויף דעם אפזאג פון פראנקרייך זיך צו בעוואפענען איז א פאטאלע ענטשיידונג.

די זעלבע צייטונג אטאקירט שארף די פא-ליטיק פון דער איצטיגער רעגירונג, וועלכע קאמ-פראמיטירט, לויט איהר מיינונג, דעם גאנצן ענט-וואפענונג און שלום און די זיכערקייט פונ'ם לאנד.

בלב קרוע ומורתת אנו מודיעים מהאסון הגדול שקרנו בהלקח מאתנו בעלי, אבינו, חותננו, וזקננו היקר נ"ע מהור"ר

שמואל דוב רזניק

בן הר"ר יהודה ליב הלוי ז"ל

משגיח על הנקור (בן ע"ג שנים)

ההלוי' תהי' היום ב' שמיני כ"ד ניסן תרצ"ד בשעה 12 מבית האבל פאלודניאווע 30. משפחתו המתאבלת.

דעם 9-טען אפריל ד. י. איז געשטארבען

נ"ע אלעזר גאמולקא

איז עלטער פון 63 יאהר.

די לוי' קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 9 אפריל 1934, 2.30 נאכמיטאג פון טהרה-הויז,

וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

דעם ה' פרעזעס ס. בודזינער און פאמיליע

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען

נ"ע פעליקס סויקא

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

די פערוואלטונג פון

יודישען רעטונגס-קאמיטעט אין לאדז

אונזער חשוב'ן פערוואלטונגס-מיטגליד ה' ש. בודזינער, ווי אויך דער פאמיליע סויקא, צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען

נ"ע אפרים פישל סויקא

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

זייט געטרייסט מיט די טראדיציאנעלע ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

ועד דבית הכנסת דווילקא, זאכאדניא 56

בלוטיגע געשלעגן אין א שוהל

צווישען רעוויזיאניסטען און אלג. ציוניסטען

15 שווער פערוואונדעטע געפונען זיך אין שפיטאל

סאַלאָניק י, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער שטאָט קאסטאריא נעבען סאַלאָניקי האָבען די רעוויזיאָניסטען אחרון של פסח איינגע־אָרדענט אין דער סינאַגאָגע אַ פערזאַמלונג. פלוצ־לונג איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען די רעוויזיאָניסטען מיט די אַלגעמיינע ציוניסטען. פאָ־ליציי איז אריין אין דער סינאַגאָגע און צוריק־געשטעלט די אָרדנונג. פון ביידע צדדים זענען פערהאַן פיל פערוואונדעטע. 15 שווער פערוואונדע־טע געפינען זיך אין שפיטאל.

פערמשפט אַן אַלטען דייטשען שמעריט צום טויט

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

דאָס אויסערארדענטליכע געריכט האָט היינט פער־משפט צום טויט דעם 62־יעהריגען שמעריט יען פון צערנדאָרף, דערפאַר, וואָס ער האָט דער־מאָרדעט אַ שטורמיסט.

דער פער׳משפט׳ער האָט זיך פערטיידיגט דער־מיט, וואָס דעם פערברעכען איז ער בעגאַנגען מחמת קנאה.

רוסישע היטלעראָווצעס

אינ׳ם קאַמף מיט׳ן באלשעוויזם

קאָוונע 8 (ספ. טעל.)

פון טעלז איז מען מודיע, אז דאָרט איז גע־עפענט געוואָרען אַן׳אָפּטיילונג פון דעם בערלינער פערבאַנד פון די רוסישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען עמיגראַנטען, בראש פון וועלכע עס שטייט אַ גע־וויסער בערמאָנט־אַוואַלאָוו.

פרעזעס פון דער טעלזער אָפּטיילונג איז דער אָרטיגער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער טוער, ראָ־ראַלע פאַר גאַנץ מזרח־פּרייסען.

בערט בעליגג, און די אָפּטיילונג גופא איז די צענט־פונ׳ם פערעפענטליכטען פּראָגראַם איז צו זעהן, אַז דער ציל פונ׳ם פערבאַנד איז צו פעראייניגען אַלע רוסישע עמיגראַנטען אונטער דער היטלער־פאָהן, און צו קעמפען מיט׳ן באָלשעוויזם, ווי אויך — צו שאַפען אַ רוסישען נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם.

מאסקווא — ווארשא

אנקום פון געוועזענעם געזאַנדטען קיין מאסקווע, און דאס ארויספאהרען פון דעם נייעם געזאנדטען

מאָסקווע, 8 (ספ. טעל.)

היינט איז אָנגעקומען קיין מאָסקווע דער גע־וועזענער סאָוויעטישער געזאַנדטער אין ווארשע, אַנטאָנאָוו־אָווסעיענקאָ צוזאַמען מיט זיין פרוי.

אויפ׳ן וואָקזאַל האָט איהם מקבל פנים געווען דער פוילישער געזאַנדטער לוקאַשיעוויטש, דער ראַט געבער סאָקאָלניצקי און אַ רייהע פאָרשטייער פון אויסערן־קאָמיסאַריאַט.

מאָסקווע, 8 (ספ. טעל.)

דער ניי־באַמינירטער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשא, ה׳ דאַווטיאַן האָט איבערגעגע־בען דעם פוילישען געזאַנדטען, לוקאַשיעוויטש, אַ וויזיט, און איז דורך דעם לעצטען רעוויזיטירט געוואָרען.

דעם 11. ד. ח. איז אָוועגד פאָהרט דער אַמ־באַסאַדאָר דאַווטיאַן אַרויס קיין וואַרשא.

3

א קאנפערענץ אין פאריז

פון בארטו, טיטולעסקו און מושאנאוו

בוקאַרעשט, 8 (ספ. טעל.)

היינט ביי טאָג איז אַרויסגעפאָהרען קיין זשענעף דער רומענישער אויסערן־מיניסטער טיטולעסקו. פון זשענעף וועט טיטולעסקו פאָהרען קיין פאַריז, וואו ער וועט ווייל׳ען 2 טעג: דעם 17. און 18. ד. ח.

סאָפיא, 8 (ספ. טעל.)

דער בולגאַרישער פּרעמיער מושאַנאָוו האָט דערקלערט דעם פאָרשטייער פון דער האַוואַס־אַגענ־טור, דאָס ער האָט בדעה אָפּצוהאַלטען אין פאַריז געשפּרעכען מיט פאָליטישע פּערזענליכקייטען, ווי דהיינו, מיט באַרטו און טיטולעסקו.

בעזייטיגט א יודישען געשיכטס־פראפעסאר פון האמבורגער אוניווערזיטעט

בערלין (יט"א) פּראָפ. ריכאַרד סאָלאָמאָן פון דער האַמבורגער אוניווערזיטעט איז אויפ׳ן יסוד פון אַריער־פּאַראַגראַף אַריבערגעטראָגען געוואָרען אין רוהע־צושטאַנד.

פּראָפ. סאָלאָמאָן אַ געבוירענער אין בערלין (ער איז נאָך נישט אַלט קיין גאַנצע 50 יאָהר) איז אַ ספּעציאַליסט פון מזרח־אייראָפּעאישע געשיכטע און קולטור, אין 1916 האָט ער ביים קאָלאָניאַל־אינסטי־טוט אין האַמבורג בעגרינדעט אַ מזרח־סעמינאַר, דער קאָלאָניאַל־אינסטיטוט איז אין 1919 אַריבער צו דער האַמבורגער אוניווערזיטעט און סאָלאָמאָן געווען אין משך פון 14 יאָהר אָרדענטליכער פּראָפע־סאָר פאַר היסטאָרישע הילפס־וויסענשאַפטען, פּאַלעאָ־גראַפיע און קוועלען־סטודיען פון לאַטיינישע, גריכי־שע און סלאַווישע שריפטען. גלייכצייטיג האָט ער גע־פיהרט דעם מזרח־אייראָפּעאישע סעמינאַר און זיך ספּעציעל געווידמעט די פאָרשונגען איבער די ביזאַנץ לענדער און דעם באַלקאַן. אין 1923—1924 איז פּראָפ. סאָלאָמאָן געווען דעקאַן פון דער פילאָזאָפי־שער פאַקולטעט אויף דער האַמבורגער אוניווערזי־טעט. פּראָפ. סאָלאָמאָן איז אַ קאָרעספּאָנדירענדער מיטגליד פון דער לאָנדאָנער הויכשול פאַר סלאַ־ווישען סטודיען.

געשטארבען סער ליואיס ריטשארדסאן

קאַפּשטאַט (יט"א) אין עלטער פון 51 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען סער ליואיס ריטשאַרדסאָן, איי־נער פון די גרעסטע עקספּאָרטער׳ען פון שטרויס־פעדערן אויף דער וועלט. די ריטשאַרדסאָן־פירמע האָט אָפּטיילונגען אין אַלע וועלט־טיילען, צוו. אַנד. פּאַריז, לאָנדאָן, און ניו־יאָרק. סער ליואיס ריטשאַר־דסאָן איז געבוירען געוואָרען אין בירמינגהעם (ענג־לאַנד) און האָט גענומען אַ טעטיגען אַנטייל אין יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען אין ענגלאַנד און דרום־אַפריקע.

די פראנצויזיש-ענגלישע געשפרעכען

וועלען דערמעגליכען בקרוב אונטערשרייבען די ענטוואפנונגס-קאנווענץ

פּאריז, 8 (ספ. טעל.)

די פרעסע דריקט אויס איהר צופרידענקייט מיט דעם געשפרעך, וואָס בארטו האָט נעכטען געהאט מיט הענדערסאָנען, און האַלט, אז דאָס ארויסרוקען דעם פּראָיעקט וועגען אָנהויבען די ארבייטען פון דער ענטוואָפניגגס=קאָנפערענץ אין דער נאָהענטסטער צוקונפט דערלויבט צו דענקען, אז די פראנצויזיש-ענגלישע געשפרעכען וועלען בקרוב דערמעגליכען דאָס אונטערשרייבען די ענטוואָפענונגס-קאָנווענץ.

עס בעסערט זיך — די לאגע

אין דער דייטשער בעוואפענונגס־פאבריקאציע

שטראַסבורג, 8 (ספ. טעל.)

די שטראַסבורגער „רעפּובליק" אינפאָרמירט וועגען דער בעדייטענדער ארבייטס-בעסערונג אין דער דייטשער בעוואָפנונגס=אינדוסטריע.

פון דעצעמבער 1932 ביז מערץ ה. י. איז בלויז דער ארבייטער-פערסאָנאַל אין דער פירמע „סיעמענס" געוואַקסען פון 16,812 מאַן אויף 26,347 מאַן, וואָס דאָס הייסט – אויף 60 פּראָצ.

„געבענשט איז דער, וואס גלויבט"...

מאָסקווע, 8 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט היטלערס אינטערוויאו מיט׳ן קאָרעספּאָנדענט פון „אסאָש. פּרעס" וועגען ענטוואָפענונג, אַטאַקירט שאַרף די „איזוועסטיא" די דייטשע בעוואָפענונגען, אַנווייזענדיג אויפ׳ן קאָלאָסאַלען וואוקס פונ׳ם דייטשען קריגס-בודזשעט, וועלכער ליגט דער עיקר פערשטעקט אין די בודזשעטען פון אַנדערע רעסאָרטען.

חוץ געניוג דאַטען און ציפערען אין דער היגזיכט, איז די „איזוועסטיא" מודיע, אַז די דייטשע אויטאָמאָביל און לופט=פליה-אינדוסטריע ארבייט אויף דער גאנצער פּאַרע.

דיזעלבע צייטונג איראָניזירט דערביי איבער די מכלומרשטע „שוץ-צילען" פון די דאָזיגע הכנות, דערקלערענדיג: — „געבענשט איז דער־יעניגער, וואָס גלויבט, אַז די דייטשע פּראָפּאַגאַנדע גלויבט אין דעם, אין וואָס זי וויל, אַז אַנדערע זאָלען גלויבען".

יודיש
קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1. מאי 2.

גאַסטשפילען פון אנסאמבל
פון וואַרשאווער „פּאַוויליאָן"=טעאַטער
אָנפיהרונג:
חיים סאַנדלער
צוזאַמען מיט די בעליבטע אַרטיסטען חנה לעוויז און ראַזאַ סאַנדלער.

היינט, מאָנטאָג, 9 אָוונט גרויסע פּאָפּולערע פּרעמיערע. פון 50 גר. ביז 1 זל. 1 ריי
די סענסאַציע פון איצטיגען — סעזאָן
„מאַניש דער קריפּל"
אין 3 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג.
אויסערגעוועהנליכער ערפאָלג! עמאָציע — בעגייסטערונג — אַ שטורם פון אַפּלאָ־דיסמענטען רופט אַרויס חיים סאַנדלער אין זיין קרעאַציע אַלס „מענש פערזעהעניש".
צום שלום: אַ פריי־ליכער סקעטש
„שבת נאַכ׳ן טשאָלענט"
אויסגעפיהרט פון די ליבלינגען פון לאָדזער פּובליקום חנה לעוויז און חיים סאַנדלער
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

בראַנדאַזען, גאָרסעטען, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַט־פוס-איינלאַגען בעגען פיס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 281-81

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוועכע-בעהאַנד־לונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס־קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—1 טומאָג און פון 5—9 אָוונט, זונטאָג פון 10—1 בטאָג.

אַ האַרציגען מזל-טוב ווינש איך די עלטערן הערשעל קאַהן און פרוי ווי אויך אייער שוויגער און מוטער צו דער פערלאָבונג פון אייער זוהן און איינינקעל איזאַק מיט פרל. בעלא ראָ־טענבערג. איך ווינש אייך אַ בליהענדע צוקונפט.

עקיבא גרינבוים.

פאַר גאַלד,
בריליאַנטען
בריזשוטעריע
און לאַמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.

OŁ. ZADZIEWICZ

ספּעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז, אויערן און קעהל-קאָפּ-קראַנקהייטען.

Piotrkowska 164

tel. 125-26.

נעהמט אָן פון 4 ביז 8 אָוונט.

וויכטיג פאַר דאַמען

נאָר פאַר 2 זל. ווערען איבערגע־מאַכט די עלטעסטע היטען

אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו 3.50 געדענקט די אדרעס

Modystka „TOLA"

23 Zawadzka 23

II wejście parter.

שלאָסערייִ־אַרבייטען.

ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל־בעאַרבייטונגען, מאַ־שינען-מיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

לעבער

צו וועש און הענט־שקעס ווערען געמאַכט

שרודמיעסקאַ 8.

ראטעוועט אייער געזונד!!!

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פּערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקן־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער-שווינד־זוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַקעס — גומי=זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס.

ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל=אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177=09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג, צאָהלרייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק=בריף

(אין זגערזש אויף סלאָוואַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

לאדז, 9 אפריל 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 9 אפריל 1934

צי גרייט זיך א נייע פראוואקאציע?

היטלערס מעטאדען צו בעקעמפען זיינע שונאים

די פראנצויזישע פרעסע ברענגט פיל ארטיק-לען, וועלכע ווייזען: אז אויך דער שווערער איבערלי-בער סיטואציע פון דריטען רייך אויפ'ן געביט פון דער ווירטשאפט און אויפ'ן געביט פון קאמף געגען די קריסטליכע אמונות.

די צייטונג „לע קאפיטאל" פארנעמט זיך מיט דער לאגע פון דער רייכסמארק.

די דייטשע מארק, שרייבט די צייטונג, איז שוין נישט דיזעלבע, וואס זי איז געווען אין יאהר 1924 און אפילו נישט דיזעלבע וואס אין יאהר 1930. פאקטיש אויף א מאגישען אופן האט זיך פערמעהרט, די מארק איז געפעהרליך קראנק. אויסהיילען זיך איז אוממעגליך, און אונפערמיידליך וועט זי מוזען דער-גרייכען די הויך פון דער שפעל-מארק, מיט איין ווארט — פריהער אדער שפעטער, באר די דייטשע וואלוטע וועט דעוואלואירט ווערען אויף דרייסיג-פערציג פראצענט פון איהר ווערט. די קינסטליכע מיטלען, וואס ווערען אונטערגענומען דורך דער רעגירונג, און וועלכע רעגלאמענטירען די געלד-קורסען אויף די בערזע, האבען ביז איצט געקאנט שאפען עפעס אן אילוזיע, אבער ווייטער איז דאס נישט מעגליך. ווי געשיקט עס זאל נישט זיין דר' שאכט, איז ער נישט אימשטאנד איינצוהאלטען ווייטער דעם מיראזש, אפילו ווען ער זאל זיך ענט-שליסען צו ברענגען פאר א קרבן אלע איצטיגע קרעדי-טארען פון דייטשלאנד.

אזוי מען טאר נישט פערגעסען, אז אין זכרון פון דייטשען פאלק לעבט די ערינערונג פון דער גרויסער אינפלאציע פון יאהר 1923. דאס פאלען פון קורס פון דער מארק קאן ברענגען צו ערנסטע געשעהענישען אין לאנד, נישט קוקענדיג אויף דער שטרענגער דיסציפלין, וואס הערשט צווישען די נאצים.

אויפ'ן רעליגיעזען פראנט קומט אויס דער היטלער-רעגירונג זיך צו רעכענען מיט באך א גרויסער שוועריגקייט. מיט דער אלץ וואקסענדיגער אפאזיציע געגען דער אנטי-קריסטליכער פאליטיק פון דער הערשענדיגער קליקע.

דער בערלינער קארעספאנדענט פון דער פאריזער צייטונג „עקסצעלזיאר" שטרייכט אונטער די ערנסטקייט פון אט דער אפאזיציע.

עס איז גענוג צו לייענען דעם היטלעריסטישען אפיציאז, דעם „פעלקישען בעאבאכטער", כדי זיך צו איבערצייגען אין דעם, וואס עס קומט פאר. דא רודערען די יונקערס, דא די פרינצען, ווייטער קומט פאר א שטייגער אזא זאך: א גרופע גרויס-איבדו-סטריעלער גייען אויסהערען דעמאנסטראטיוו די דרשות פון ווידערשפעניגען פאסטאר און נעהמט אפילו דעם פאסטאר אונטער זייער שוץ. אין שטוט-גארט לייענט א פראפעסאר פון טעאלאגיע אן עפענט-ליכען פארטראג, אין וועלכען ער טרעט ארויס געגען דעם גערמאנישען געצענדינערטום; פראטעסטאנ-טישע און קאטאלישע גייסטליכע טראגען דעם פראטעסט אויף די הענד איבער דער גאנצער שטאט און צווי פאבריקאנטען, וועלכע ווערען געוואוירען וועגען דער דעמאנסטראציע, שטעלען אפ זייערע פאב-ריקען און שיקען זייערע ארבייטער, כדי זיך צו בעטייליגען אין דער דעמאנסטראציע. שטורמיסטען היטען אפ די ארדנונג, אבער זיי דערוועגען זיך נישט אריינצומישען.

אין מאנכען קומט פאר א גאסען-שלאכט צווי-שען א שטורם-אפטיילונג און דעם פערבאנד פון דער קאטוילישער יוגענד. פראטעסטאנטען איילען צו הילף די קאטאליקען און צווינגען די ברוינע העמדלעך אפצוטרעטען.

אין דארמשטאט ווערט א זיבעציג-יעהריגער פאסטאר איבערגעגעבען צום גע"יכט פאר מלוכה-פערראט. פאר'ן גע"יכט פערזאמעלט זיך א גרויסער המון קאטאליקען, לוטעראנער און ארבייטער. די פאליצי-אפטיילונגען זענען אונמעכטיג צו פערטריי-בען די מאניפעסטאנטען און זענען געצוואונגען אפ-צוטרעטען. ביים יובעל-געשריי פון המון טראגט דאס געריכט ארויס א בעפרייאונגס-אורטייל.

אין קיל טרעטען די שטורם-אפטיילונגען ארויס אויף דער זייט פון די לוטעראנישע ארגאניזאציעס געגען דער פאליציי. די מאכט ארגאנען גיבען ארויס א בעפעהל די דאזיגע אפטיילונגען פונאנדערצו-לאזען.

די באלעבאטים פון דריטען רייך פערשטייען אויסגעצייכענט, וואס פאר א געפאהר עס ברענגען מיט זיך אט די ערשיינונגען. אבער היטלער קאן זיך נישט ענטשיידען צו שטעלען זיך ענטגילטיג אויף דער זייט פון די נאציאנאל-סאציאליסטישע „דייטשע קריסטען": דאס וואלט אויפגעבראכט געגען דעם אפיציעלען דייטשלאנד, דאס גאנצע קריסטענטום און וואלט געפיהרט צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען. ער האט אבער אויך נישט די מעגליכקייט שלום צו מאכען מיט דער עוואנגעלישער קירכע און מיט די קאטאליקען, ווייל דאס וואלט געהייסען איינגעבען צו איבערייסען מיט די אייגענע לייט.

אלזא, וואס וועט טון היטלער?

דער קארעספאנדענט פון דער פראנצויזישער צייטונג זעהט פאראויס די מעגליכקייט פון א נייער פראוואקאציע מצד פון די נאציאנאל-סאציאליסטען:

נישט אומזיסט האט געבעלס נישט לאנג צוריק געזאגט, אז די רעגירונג וואלט אפ די געשעהענישען, כדי געוויסער צו בעקעמפען דאס פנים פון איהרע שונאים. מעגליך, אז שוין אין דער באהעלטער צו-קונפט וועלען מיר זיין עדות דערפון, ווי די רעגירונג „ענטדעקט" א פערשווערונג, וועלכע די היטלעראווער צוויי וועלען אויסנוצען אויך צו דער שפיקען די קירכע, און אפשר ווערט צוגעגרייט עפעס א נייער מין פראוואקאציע, א שטייגער, ווי די שרפה פון רייכסטאג?

מאסענהאפטע עמיגראציע פון פוילען

דאס וועט זיין די בעסטע לעזונג פון דער יודען-פראגע

געשפרעך מיט'ן גען. סיים-מארשאלעק ראטאי וועגען אנטיסעמיטיזם און יודען-פראגע אין פוילען

א מיטארבייטער פון לעמבערגער „מארגען" האט געהאט א געשפרעך מיט'ן גען. סיים-מארשאלעק איינעם פון די פיהרער פון דער פויערים-בעוועגונג אין פוילען, ראטאי.

דאס געשפרעך איז אריבער אויף דער פרא-גע פון אנטיסעמיטיזם בכלל און אויפ'ן אנטי-סעמיטיזם אין פוילען בפרט. ראטאי, האט וועגען דעם ענין ארויסגעזאגט פאלגענדע געדאנקען:

יעדע ערשיינונג אין דער וועלט איז מיט עפיס בעגרינדעט. אזוי אויך דער אנטיסעמיטיזם. מיר וועלען זיך לאנג נישט שפילען און שטעלען די דיאגנאז תיכף.

עס עקזיסטירט א דארף-אנטיסעמיטיזם, אפילו א שטארקער. ער נערט א בעוועגונג, וועלכער הויבט אן ארומצונעהמען גרעסערע קרייזען פון דער דארפס-בעפעלקערונג. מיר, וואס פיהרען נישט קיין אנטיסעמיטישע פאליטיק, — קאנסטאטירען דעם וואוקס פונ'ם אנטיסעמיטיזם אין דארף.

— מיט וואס בעגרינדעט איהר ה' מארשאלעק, דעם דאזיגען וואוקס פון דעם אנטיסעמיטיזם אינ'ם דארף?

ראטאי: עס עקזיסטירען צווייערליי סבות: ווירטשאפטליכע און פאליטישע.

צו די ערשטע סבות קאנען מיר פערעכ-נען פאלגענדע ערשיינונגען:

דער קאמף וועגען ברויט צווישען דעם פויער און דעם יוד. דער קאמף צווישען זיי וועגען אר-בייטס-ווארשטאטען, דער יודישער דראנג צו בע-זעצען זיך אויפ'ן באדען, די גרויסע שנאה צווי-שען זיי צוליב דער קאנקורענץ, דאס מאסענהאפטע אויסקויפען דעם באדען פון יודען בשעת באדענ-לאזע פויערים וועגעטירען אויף א שרעקליכען אופן.

די אפט ווידערהאלענדע זיך ליציטאציעס פונ'ם פויערישען פערמעגען — וואס פיהרען צו בלוטיגע אומרוהען. אפנעהמער פון ליציטאציעס זענען גרעסטענטייל יודען. ליכווע, וועלכע יודען טרייבען אין די דערפער.

פאר דער צווייטער סבה בעטראכטען מיר דעם פאקט, אז די איבערוויגענדע מערהייט פונ'ם פוילישען יודענטום אונטערשטיצט דעם סאנאטא-רישען רעזשים, וועלכע איז אין די דערפער נישט פאפולער און בעגעגענט זיך מיט שארפען ווידער-שטאנד.

— הער מארשאלעק! — זאג איך — איך האב דעם איינדרוק, אז די פאקטען זענען שטארק אי-בערטריבען און אויב איהר, פויערישער טהוער, וועט איינווארצלען אינ'ם פויער אזא בילד וועגען יוד — וועט אויף אייער געוויסען פאלען דאס בלוט, וועלכעס וועט זיך צגיסען אין די דערפער.

ראטאי ענטפערט לאנגזאם:

— פאר וועמען דארף איך זיך זארגען? פאר'ן יוד צי פאר'ן פויער? אין וועל זיך דאך נישט אפ-שטעלען איבערן גורל פון איינצעלנע יודען, בעת עס לעבען אין די דערפער 5.000.000 באדענ-לאזע פויערים. זאלען יודען אליין קלערען וועגען זיך.

איך פרעג ווייטער:

— און וואס פאר א שטעלונג פערנעמט איהר בנוגע דער זיך פערשארפטער כוואליע פונ'ם אנטי-סעמיטיזם, וואס ברויזט אין די דערפער?

ראטאי: מיר טרייבען נישט קיין ווילדען אנטיסעמיטיזם, אבער מיר קאנען זיך נישט צוקו-קען פאסיוו, ווי יודען נעהמען אויפ'ן באדען, פער-נעהמען איהם (?!) — בשעת מיליאנען פויערים דורשען זיך פאר עגגשאפט פון ערד. דער אנטיסע-מיטיזם איז פסיכאלאגיש בעגרינדעט מיט אט די ערשיינונגען. פריהער האב איך דאס נישט געזע-הען, אבער היינט איז דאס א צו רעאלע ערשיי-נונג, כדי מען זאל זיך מיט איהר נישט פער-נעהמען.

— און פארוואס — זאג איך — איז נישטא אין די דערפער עפעס אנ'אויפקלערענדע אקציע? אנ'אקציע, וואס וואלט זיך בעמיהט צו בעזייטיגען די סכנה? ווייל, אויב איהר פיהרערס, וועט זיך נישט ענטגעגענשטעלען דער דאזיגער אנטיסעמי-טישער העצע, וועט דאס בעדייטען, אז איהר אק-צעפטירט זי, אז איהר זענט מיט איהר מסכים.

ראטאי: ס'איז אונז שווער, זעהר שווער, צו קומען צום פויער און אנהויבען איהם זאגען, אז דער יוד איז באמת נישט אזא שרעקליכער, ער וועט אונז נישט גלויבען.

— צי דראהען אין די דערפער אנטי-יודישע עקסצעסען?

ראטאי: מיר האבען געהאט גענוג עקסצע-סען אין דער לעצטער צייט. עס איז מעגליך, אז זיי וועלען זיך ווידערהאלען. אבער מיר ליבען נישט זיי. מיר פערורטיילען זיי. ווי לאנג מיר וועלען רעגירען איבערן פוילישען דארף, וועלען מיר זיך בעמיהען איינצוהאלטען די פויערים פון ארויסטרעטונגען, ווייל מיר זענען נישט קיין פאגי-ראמשטיקעס.

— אויף וואס פאר אנ'אופן ווילט איהר לינדערן די דארפס-נויט?

ראטאי: מיר וועלען געהען אין די דער-פער מיט נייע לאזונגען. מיר וועלען געבען דעם פויער א נייעם אינהאלט. מיר וועלען זיך בעמי-העו מיט אלע כוחות אויסראטען דעם פערמיטלער (ד. ה. דעם יוד), מיר וועלען גרינדען קאאפערא-טיווען, מיר וועלען ענטוויקלען אנ'אייגענע פרא-דוקציע א. א. וו.

איך פרעג דעם מארשאלעק, צי ער גלייבט אין דער מעגליכקייט פון אסימילאציע פון יודען אין פוילען.

אמאל בין איך געווען אנ'אנהענגער פון דער אסימילאציע פון דער יודישער אינטעליגענץ. איך האב געהאט א סך יודישע פריינד, וועלכע זענען געווען פאר מיר ברידער, אזוי ווי יעדער אנדערער פאליאק. היינט גלויב איך נישט אין דער אסימילאציע. איך זעה נישט ביי יודען אנ'ענט-שפרעכענדען עלעמענט צו דער אסימילאציע. די יעניגע וואס האבען אמאל געגלויבט אין דער אידעע פון אסימילירען — גלויבען היינט אין ציוניזם.

— וואס האט פעראורזאכט, לויט אייער מיי-נונג, דאס ברעכען פון אסימילאטארישע טעאריעס?

ראטאי: כ'זעה אין דעם צוויי סבות:

די שטארקע שפאנונג פונ'ם נאציאנאלען געפיהל ביי יודען און דאס פערשטארקען זיך פון דער כוואליע פונ'ם אנטיסעמיטיזם.

איך שליס אויס די מעגליכקייט פון אסימי-לירען פון 3 מיליאנען יודען אין פוילען — זאגט ראטאי.

— פארוואס?

ראטאי: די יודישע מאסע איז זעהר שטארק פארווארצעלט געגאנגען אין איהר אפזונדערונג, יו-

(ווייטער זעה 8-טע זייט)

צוגעטרעטען בויען דעם „פאלאץ פון די סאוויעטען"

וואס דארף פעראייביגען די רוסלענדישע רעוואלוציע

מיט א קורצער צייט צוריק איז ענטגילטיג בעש-טעטיגט געווארען דער פלאן און דעם ערשטען אפריל איז מען צוגעטראטען צו בויען דעם גראנדיעזען בנין, וועלכער דארף אויף דורות פעראייביגען די עפאכע פון „זיך בויענדיגען סאציאליזם", ווי מען רופט די היינטיגע ערע אין סאוויעטען-רוסלאנד: מען הויבט אן בויען דעם „פאלאץ פון די סאוויעטען".

דער געדאנק וועגען בויען אזא גראנדיעזע גע-ביידע, וואס די וועלט האט נאך נישט געזעהען, איז ענטשטאנען אין די פיהרענדע קרייזען פון די סאוויעטען שוין מיט צוועלף יאהר צוריק באלד ווי עס האט אויפגעהערט דער בירגער-קריג אין רוס-לאנד. דעמאלט איז פראיעקטירט געווען צו בויען א „פאלאץ פון ארבייט" און עס זענען אפילו שוין גע-ווען צוגעשטעלט געוויסע פראיעקטען און מאדעלען פון דער געביידע. אין משך פון עטליכע יאהר האט מען געהאט פון דעם פלאן ווי פערגעסען. מיט דריי יאהר צוריק איז דער פלאן ווידער אויפגעשוואוממען און האט אנגענומען רעאלע פארמען. דאס מאל האט מען פראיעקטירט דער בנין זאל הייסען „פאלאץ פון די סאוויעטען" און מען איז צוגעטראטען צו די נויטיגע צוגרייטונגס-ארבייטען.

קודם כל איז פעסטגעשטעלט געווארען דאס ארט, וואו דער פאלאץ וועט שטיין. אלס דאס פאס-סיגסטע ארט האט מען איבערגעקליבען וואו ס'איז דער פלאץ, וואו עס האט זיך געפונען דער ריזיגער טעמפעל „כראם כריסטא ספאסיטעלא" (טעמפעל פון קריסטוס דעם ערלעזער), וועלכער איז אויפגעשטעלט געווארען לזכר'ן אנדענק פון נצחון איבער נאפאלעאנען און וועלכער איז געבויט געווארען אין משך פון כמעט דעם גאנצען ניינצעהן יאהרהונדערט. דאס איז געווען איינער פון די גראנדיעזעסטע קירכליכע בנינים נישט נאר אין רוסלאנד, נאר אין דער גאנצער וועלט. עס איז אלזא בעשלאסען געווארען דעם טעמפעל אראפצורייסען און אפרייניגען דעם פלאץ פאר דעם פראיעקטירטען פאלאץ.

די ארבייטען ביים אראפנעמען דעם טעמפעל האבען געדויערט כמעט א יאהר צייט, דאס איז אליין געווען א גרויסע אונטערנעהמונג. מען האט געמוזט אראפנעהמען די טייערע איבערליכע מאלעריי פון טעמפעל, וועלכע איז געווען אויסגעפיהרט דורך די גרעסטע רוסישע מאלערס, מען האט געדארפט מיט דינאמיט אויפרייסען די מארמאר-זיילען פון דער ריזיגער געביידע, אפרייניגען דעם פלאץ ארום פון הייזער, מיט איין ווארט, צוגרייטען א גראנדיעזען פלאץ, וואו דער פאלאץ פון די סאוויעטען וועט שטיין.

גלייכצייטיג איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אינטערנאציאנאלער קאנקורס אויף א פראיעקט פון דעם פאלאץ. אין דעם קאנקורס האבען זיך בעטייליגט די גרעסטע ארכיטעקטארען פון רוסלאנד, זיי האבען צוגעשיקט 160 פראיעקטען און פון אויסלאנד, וועל-כע האבען זיך בעטייליגט מיט 24 פראיעקטען. אין קאנקורס האבען זיך בעטייליגט אזעלכע בעריהמטע ארכיטעקטען, ווי לע קארבוזיע פון פראנקרייך, עריך מענדעלסאן פון דייטשלאנד און פ"י אנדערע. דאס שטודיום פון די פראיעקטען האט געדויערט ביז איצט און איצט איז ענטגילטיג אנגענומען געווארען דער פראיעקט פון רוסישען ארכיטעקטאר יאפאן. די גרע-סטע אויסצייכנונגען ביים קאנקורס האבען בעקומען די ארכיטעקטארען יאפאן, זשאלטאווסקי און דער אמעריקאנער האמילטאן.

עס איז געשאפען געווארען א בוי-קאמיטעט, אין וועלכען עס גייען אריין 36 פערזאן, פארשטעהער פון דער רעגירונג, פון קינסטלער אויף אלע גע-ביטען, פון דער ליטעראטור (מאקסים גארקי) פון טע-אטער (סטאניסלאווסקי און מייערכאלד) פון די פרא-פעסיאנעלע פעראיינען א. או. וו.

די געביידע דארף פערטיג ווערען אין פערלויף פון דער צווייטער פיאטילעטקע. דער בנין וועט האר-בען אין דער הויך 415 מעטער, דאס הייסט ער וועט זיין העכער פאר'ן אייפעל-טורעם. אכציג מעטער אין דער הויך וועט פארנעהמען די סטאטוע פון לענינען, אזוי אז די ריזיגע געביידע וועט זיין א מין פונדא-מענט פאר דער דאזיגער סטאטוע.

אין פאלאץ וועלען זיך א חוץ אחוץ א שיעור אנדערע זאלען, קאבינעטען, צימערען געפינען א זאל, וועלכער וועט אריינבעהמען 20000 מאן אויך א זאל פאר זעקס טויזענד מאן. ביידע זאלען זענען פראיעקטירט אין דער געשטאלט פון אנ'אמפיטעא-טער. אין די העכערע שטאקען וועלען זיך געפינען פערשידענסטע מוזעאען און א פאנאראמע פון דער רעוואלוציע.

דער פאלאץ וועט זיך געפינען ביים טייך מאס קווא נישט ווייט פון קרעמל. פון דעם פאלאץ ביז צום צענטער פון שטאט וואו עס געפינט זיך דאס גרויסע טעאטער און צווי נייע האטעלען-וואלקער-קראצערס וועט זיך ציהען אנ'אלעע מיט דענקמאלען פון ביידע זייטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג
9
כר
ניסן תרצ״ד

אפריל

זון-אויפגאנג 4.55
זון-אונטערגאנג 6.21

נאר נישט פערענדיגט די אויספארשונג
וועגען דער שרעקליכער שרפה אויף פאלודניאווא 59

(2) די לייה פון אומגעקומענעם בעת דער שרעקליכער שרפה יהושע אייזיק לייבאוויטש, האט געזאלט פארקומען זונטאג ביימאג.

שבת האט אבער דער פראקוראר דרעשער צוריקגעצויגען די ערלויבעניש אויף איינצוארדנען די לייה.

דער דאזיגער בעשלוס שטעהט אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס שבת איז אין פראזעקטאריום בעקומען א נייע קאמיסיע, וועלכע איז בעשטאנען פון פראקוראר דרעשער, אויספארשונגס-ריכטער מאז־רער, גריכטס-דאקטאר הורוויטש און לייטער פון דער ערשטער אויספארשונגס-בריגאדע קאמיסאר שטאבהאלץ.

די נייע קאמיסיע שטייט ווידער אין דער פער־בינדונג מיט דער אויספארשונג, וועלכע ס׳ווערט געפיהרט געגען די ארעסטירטע פאכטער פון די פא־בריקען: פסח יאסקאוויטש (זאוואדזקא 14), דוד יאסקאוויטש (גדאנסקא 6) און אברהם בערגער (קי־לינסקיעגא 116).

בעכטען האבען ווידער די ארבייטער אויפ׳ן ארט פון דער שרפה אויסגעגראבען מענשליכע ביינער, וועלכע, ווי די אונטערזוכונג האט פעסטגעשטעלט געהערען צו די פערברענטע ארבייטערינס.

ווען ס׳וועט פארקומען די לייה פון לייבאוויטשען איז נאך נישט בעקאנט.

פאר דער פאמיליע פון אומגעקומענעם לייבאוויטש האבען מיר דערהאלטען פון מ. ר. טאבאטשניק — 1 זלאטע.

פערענדיגט די געזעלשאפטליכע פסח-אקציעס

אלע געזעלשאפטען און אינסטיטוציעס, וועלכע האבען היינטיגעס יאהר געפיהרט א פסח-אקציע פאר דער אונבעמיטעלטער יודישער בעפעלקערונג האבען שוין איצט פערענדיגט זייערע אקציעס.

מיר האבען דערהאלטען פון די יודישע וועלבער אין לאדזער גאבריזאן א בריף, אין וועלכען זיי דאנקען דער קהלה, דעם ה׳ עפשטיין און זיין פרוי, וועלכע האבען ארגאניזירט די אקציע און דעם ה׳ גערוילד, איינהאבער פון רעסטאראן, וואו די זעלנער האבען דורכ׳ן פסח געגעסען, די זעלבער דריקען אויס זייער צופרידענהייט מיט דער בעהאנדלונג, שפייזען און שטימונג וועלכע האט געהערשט ביי די מאהלצייטען.

בעזונדערס גוט ארגאניזירט איז געווען די אק־ציע פאר די יודישע קראנקע אין די שפיטאלען, וועלכע איז היי־יאהר, מיט די מיטלען פון דער קהלה, ארגאניזירט געוואר׳ן דורך פרנס רעכטמאן. גלייכ־צייטיג האט פרנס רעכטמאן ארגאניזירט די בעשפיי־זונג פון די יודישע ארעסטאנטען אין די טורמעס.

אין שטאט זענען צו דעם צוועק געווען ארגאני־זירט 11 קוכען, וועלכע האבען פונאנדערגעשיקט די שפייזען אין אלע שפיטאלען און טורמעס, אין ראדא־גאשטשער שפיטאל איז געווען איינגעארדענט 2 קוכען, און בעזונדערס א קעסעל אויף טיי. די קראנקע האבען בעקומען צו עסען וואס נאר זיי האבען גע־וואלט און נישט קיין פעסטגעשטעלטע שפייזען, אין ראדאגאשטשער שפיטאל זענען ספעציעל אויף פסח אנגאזשירט געווארען 6 יודישע קראנקען-שוועסטער וועלכע האבען בעדינט די יודישע קראנקע. די קראנקע האבען בעקומען פון שענקען און בעסטען.

מיר האבען בעקומען דאנק-בריף פון די קראנקע אין שפיטאל פון קראנקען-קאסע, פון ראדאגאשטשער שפיטאל און פון אלע אנדערע שפיטאלען, וואו ס׳ווערט געדאנקט דער קהלה, דעם פרנס רעכט־מאן און די מיטגלידער פון שיעור-ערב, וועלכע האבען פרייוויליג געארבייט ביים ארגאניזירען א גרויסע אקציע.

דער הונד האט זיי דערשנאפט
ארעסטירט דריי בלוטיגע באנדיטען

(2) נעכטען ביינאכט האבען זיך דריי באנדיטען דורכ׳ן דאך אריינגעריסען אין דער כאטע פונ׳ם 65-יעהריגען פויער אנטאני מאלעשא (אין דארף יוזעפינא, טורקער קרייז).

אז דער אלטער מאלעשא האט זיך זיי געגענ־געשטעלט, האבען זיי אויף איהם געשאסען, און שווער פערוואונדעט מיט 3 קוילען.

דאן האבען זיי צוגערויבט 300 זלאטעס, און זענען ענטלאפען.

דער קאלישער אויספארשונגס-אמט האט ארויס געשיקט אויפ׳ן ארט עטליכע פאליציאנטען מיט א שפיר-הונד, און ס׳האט נישט לאנג געדויערט — בסך הכל עטליכע שעה — און מ׳האט די 3 בלו־טיגע חברה-לייט געפאקט, און ארעסטירט, זיי זע־נען: וואצלאוו קאולאווסקי (קאליש — לודזקא 11). יוזעף קאשוב (קאליש, אולאנסקא 3), א פערשוינדעל וואס טראגט דעם כאראקטעריסטישען צונאמען „קרוואווי יוזשעק” און [illegible] שוין 10 יאהר געזעסען אין טורמע און — יוזעף כאדושינסקי, א בעקאנ־טער גנב.

לכתחילה האבען די געליקעטע אין זייער אנ־טייל אין דעם אנפאל, אבער אז מ׳האט זיי צוגע־שפארט צו דער וואנד, האבען זיי זיך מודה געווען.

די אויסגעצייכענטע פירמעס
אויף דער בעוועגליכער אינדוסטריע-אויסשטעלונג

(2) נעכטען אין אווענט איז פייערליך בע־שלאסען געווארען די בעוועגליכע אינדוסטריע-אויסשטעלונג אויף אל. קאשטשושקי 15.

קורץ פארן שליסען די אויסשטעלונג איז פארגעקומען דאס פייערליכע איבערגעבען די פרי־זען און דיפלאמען פאר די פירמעס, וואס האבען זיך אויסגעצייכענט אינם רעקלאמירען זייערע סחורות.

די בעשאנקענע זענען:

„נאספאדאזש”, שערעדו; „צע-בע-קא”, לאדז; „ארדא”, זגערוש; דרוקעריי פון גראפאוו׳ן; שיך-ווארשטאט פון פלאנקא און לעוואנדאווסקי; טאפי־ציר-אויסארבייטונגען פון שטענצלען; כעמיקאליען פון ספיס׳ן; לעך. גאזאלינא, לעמבערג; לאדזער גאזאווניע; כעמישע פראדוקציע „בארוטא”; העגדש־קע-פאבריק פון ראדושעיעווסקי; קרושע און ענ־דער; מלוכה׳שע אינדוסטריע-שולע; ווידזעווער מאנופאקטור; וועש-פאבריק „פאוו”; האלצמאנס זייד פאבריק; יאנקאווסקי׳ס טוך-פאבריק; באביאצ־קי׳ס זייד-אויסארבייטונגען; רענש, פאביאניץ; אקצ. געז. „נ. עיטינגאן”; אנשטאלט ביר-ברויערײ; קי־לימען-פאבריק; לאדזער אראקלוב.

אויף דער שליסונג פון דער אויסשטעלונג זענען געווען אנוועזענד פארשטייער פון דער מאכט און פון דער זעלבסטפערוואלטונג.

מיט מעסערס איז רוקען

(2) נעכטען האבען אומבעקאנטע פערשוינען בעפאלען אויף לובעלסקא 10 דעם 22-יעהריגען רעאן גרייצער (פון זשגאוסקא 23) און אריינגע־האקט איהם עטליכע מעסערס אין רוקען.

די באנדיטען זענען ענטלאפען.

פאגאטאוויע האט דעם שווער-פערוואונדע־טען אפגעפיהרט א היים.

רעארגאניזאציע פונ׳ם קויהלען-אומזאץ אין לאדז

(2) עהערגעכטען האט א דעלעגאציע פון לאדזער קויהלען-סוחרים אינטערוועגירט אין האנ־דעלס-אינדוסטריע-מיניסטעריום אין ווארשא וועגען די פראיעקטירטע ענדערונגען אינ׳ם סיסטעם פונ׳ם קויהלען-פערקויף.

דער לייטער פונ׳ם מיניסטעריום האט אויפ־גענומען די דעלעגאציע און דערקלעהרט, אז דער ענין פון ענדערן דעם פערקויפס-סיסטעם איז אי־ניציאירט געווארען דורכ׳ן אינערן-מיניסטעריום.

ער האט אויך דערקלערט, אז עס ווערט נישט פאראויסגעזעהען קיין שום בעגרעניצונג פונ׳ם הורט- און לעגאלען האנדעל מיט קויהלען.

די פראיעקטירטע ענדערונגען וועלען ארומ־נעהמען חוץ לאדז, אויך ווארשא און קראקא.

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אז די אינטער־ווענץ פון דער לאדזער דעלעגאציע שטעהט אין שייכות מיט דער לכתחילה פראיעקטירטער בעגרע־ניצונג אינ׳ם אינערליכען קויהלען-פערקעהר.

והילד איננו — די סחורה איז אויסגערונען
דריי אורטיילען אין שטאטישען געריכט

(2) דריי זענען זיי געווען און אלע האבען זיי געטהון דאס אייגענע:

אין דער וואוינונג פון הענריק גארדאן (זאוואדזקא 5) האט דער קאמארניק געזאלט פער־קויפען א ראדיא-אפאראט. ערב דער ליציטאציע האט אבער גארדאן דעם אפאראט צוקנאלט אויף פיק-פיצלעך; ס׳הייסט: מיר א קרענק און דיר א מכה. דאס שטאטישע געריכט האט פער׳משפט גארדאנען אויף 5 חדשים ארעסט.

ביי בערל אייבעשיץ (נאוואמיעסקא 21) האט אויך געזאלט פארקומען א ליציטאציע פון סחורה און, ווען ס׳איז געקומען דער טאג איז די סחורה „אויסגערונען”. דאס געריכט האט אייבעשיצען פער־משפט אויף 6 חדשים ארעסט.

דאסגלייכען ביי אלעקסאנדער באוואק (28־שיסער-פולק 22) איז געשעהן אזא עהנליכע מעשה.

דאס געריכט האט באוואק׳ן פער׳משפט אויף 3 חדשים ארעסט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע
קראנקהייטען. מעגער-שוועכע
אויפנאהם שעה׳ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אווענד.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו״ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

ד״ר. דוד צעלמייסטער
פרעזענטירט דעם טעאטער
„אראראט”
קינסטל. אנפ. מ. בראדערזאן.
היינט, מאנטאג, 1 פארשטעלונג
אנפאנג 9.15 אוונט פון רעוופלאציע-פראגראם א.נ.
„הימל, עפן זיך!...”
אין 2 טיילן, 16 ביל־דער מיט א פראלאג און עפילאג
רעזשיסירט פון ש. דזשיגאן און י. שומאכער. קאנפעראנסיע: וול. גאדיק.

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי”
(פריהער „Teatr Miejski”)
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
בילעטען צו בעקומען בין 11—2 און פון 5 נאכמ.

אפטייקען!
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטרקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטרקאווער 225), ז. נארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

ערשטע שוואלבען...
די נעכטיגע פארוואהל-בעראטונגען

(א) נעכטען זענען אין לאקאלען פון בעזונ־דערע פראפ. פעראיינען, ווי פון ז.ז.ז., „פראצא”, לינקע פ.פ.ס. און אנדערע פארגעקומען פארבעראטונגען אין שייכות מיט די קומענדיגע וואהלען צו דער זעלבסטפערוואלטונג.

מיר דערוויסען זיך, אז דעם 15. ד.ח. וועט זיך שוין אנהויבען דער ריכטיגער „קאך”, ווייל אויף דעם דאזיגען טאג ווערט צוזאמענגערופען א רייה פערזאמלונגען און מיטינגען.

דער טונעל אויף טראמוואיאווא-גאס

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען אין דער צווייטער העלפט פון היינטיגען חודש זיך אנהויבען די צוגרייטונגס-ארבייטען ביים בויען דעם טונעל אויף דער טראמוואיאווא-גאס.

שפילענדיג זיך איז באלעם
האט איין מיידעלע אויסגעהאקט אנ׳אויג דער צווייטער

(2) אין הויף אויף סרעבזשינסקא 55 האבען זיך נעכטען 2 מיידעלעך — די 7-יאהריגע מאריא ברינק און די 8-יעהריגע העלענא יאווארסקא געשפילט אין באלעם.

דאס באלעמעל איז געווען א הארטס, און אין א געוויסען מאמענט האט מאריא בעקומען אזא קלאפ מיט׳ן באלעמ׳ל, אז אנ׳אויג איז איהר אויסגערונען.

מ׳האט דאס אומגליקליכע מיידעלע אפגע־פיהרט אין אננא-מאריא-שפיטאל.

געפונען א דערמארדעטען אין א וואלד

(2) אין וואלד לעם ראדאמסק האט מען געפונען א צוהאקטען מיט העק דעם ראדאמסקער קצב איגנאצי מיקלאשעווסקי.

ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער מארד איז נישט אדורכגעפיהרט געווארען מיט רויב-כוונות, און דעריבער שטעלט זיך פאר דער מהאגישער ענין זעהר געהיימניספול.

עס ווערט געפיהרט אנ׳אויספארשונג.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
דראמע פון אונשטערבליכען שרייבער
סט. זשעראמסקי
א. ג.
„די געשיכטע פון זינד”
אין די הויפטראלען די עקראן-שטערנס:
K. Lubieńska
B. Samborski
J. Andrzejewska
און אנד.
אויסער׳ן פראגראם:
דער וואלד דערצעהלט
אנהייב 4 נ״מ, שבת און זונטאג 12 ביטאג

כשר
וויכטיג נייעס!
אויף פילסודסקיעגא 39 פראנט II שטאק, טעל. 169-94
וואו עס ווערן ארויסגעגעבן די
צו ביליגע פרייזען.

איך מאך בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז דער בעריהמטער קוכאריש אברהם בלוישטיין
פון באר „ראנאזשיק"
קאכט יעצט אין דעם
בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן
בעסטע, געשמאקסטע מיטאגען
מיט אכטונג אינהאבער: הערמאן לעווינסקי.
כשר

ראדיא-ווינקעל

א מאשין, וואס אימיטירט 2000 קלאנגען

אין איינעם פון די זאלען פון פוילישען ראדיא האט מען איצט אויפגעשטעלט א מאשין, וואס מאכט זעהר א מאדנעם איינדרוק. די דאזיגע מאשין בעשטעהט פון א דרייעקיגען פוס-געשטעל, אויף וועלכען עס זענען אנגעהאנגען א פויק מיט שרויס, א צילינדער מיט א הענטעל צו-דרייען און איבער דעם אלעמען איז אויסגעשפרייט א שטיק לייווענט, אויף וועלכען עס געפינט זיך א קעסטעל בעדעקט מיט לעדער, עטליכע לענטעס פון לייווענט און פאפיר און אנדערע הילצערנע אדער אייזערנע מכשירים.

ביי דער דאזיגער אויסטערלישער מאשין האט זיך כסדר ארומגעדרעהט איהר ערפינדער, דאס איז דער איטאליענישער גראף מאזאגליא קוטעלי, וועלכער גיט גאנץ אויספיהרליכע און אינטערעסאנטע ערקלערונגען וועגען זיין אויפטו.

מיט דער הילף פון דער דאזיגער מאשין, זאגט ער, קאן מען נאכמאכען העכער 2000 פערשידענע קלאנגען, גערוישען און אנדערע הער-עפעקטען, וואס קומען פאר אין דער נאטור.

מען דארף וויסען, אז דער ראדיא-מיקראפאן, וועלכער כאפט אויף די קלאנגען ווי אן אויער און פערוואנדעלט זיי אין עלעקטרישען שטראם רעאגירט נישט אויף יעדען קלאנג פונקט אזוי ווי א מענשליך אויער. אפט מאל ווייזט זיך ארויס, אז דער מיקראפאן רעאגירט פונקט פערקעהרט, ווי דאס אויער פון מענש. אזוי, למשל, פערטראגט נישט דער מיקראפאן דעם קלאנג פון א קוש. אין אונזער אויער קלינגט אפ דער קלאנג פון א קוש זעהר דיסקרעט און איידעל, דאגעגען דער מיקראפאן גיט אפ אין הילכער אדער הער-טרייב-לעך דעם קלאנג פון א קוש אין דער געשטאלט פון א באמבען-אויפרייס. דאס איז די סיבה, פארוואס אין קלאנג-פילם הערט מען נישט דעם אפקלאנג פון א קוש. די פילם-העלדען איז שטרענג פערבאטען זיך הויך צו קושען, ווייל אין קינא וועט עס אפהילכען ווי א זעץ פון א דונער.

— איבריגענס, זאגט גראף קוטעלי, קאן מען דאך נישט אלע אבקלאנגען און גערוישען, וואס קומען פאר אין דער נאטור, ברענגען אין סטודיא פאר'ן מיקראפאן. צו דעם צוועק האט ער עס טאקי ערפינדען זיין אפאראט, וואס דארף אימיטירען די נאטירליכע קלאנגען, בעשאפענדיג די פולשטענדיגע אילוזיע פון נאטירליכע קלאנגען.

גראף קוטעלי גיט עפעס א דרעה ביי זיין אפאראט און פלוצלינג דערהערט זיך אין הילכער דאס דייטליכע קנאלען פון די הארמאטען, באלד דערהערט זיך דער גערויש פון אנ'עראפלאן. מיט אמאל הערט מען ווי עס רוישט דער ים און באלד דערנאך דערהערט זיך א קנאל, ווי עס וואלט איינגעפאלען א גרויס מויער. די גערוישען טוישען זיך אזוי אהן אויפהער. מען הערט דאס אנקומען א צוג אויפ'ן וואקזאל, א שאס פון א רעוואלווער און דאס פיקען פון א קוילען-ווארפער. מיט אמאל הערט מען דעם נאלאפ פון פערד. פלוצלינג רייסט זיך ארייין דער גערויש פון א שניי-שטורם, דער ווינד פייפט מורא'דיג און ווערט באלד פערוואנדעלט אין א הוראגאן, באלד דערהערט זיך דאס ריטמישע מארשירען פון זעלנער, וועלכע טרעטען מיט די פיס ווי אין א געדיכטער בלאטע.

אט דאס זענען מעהר ווייניגער בלויז עטליכע פון זיינע צאהלרייכע אקוסטישע עפעקטען, וועלכע דער ערפינדער בעקומט ארויס פון זיין מאשין.

מיט זיין ערפינדונג האבען זיך שוין פער-אינטערעסירט די גרעסטע אמעריקאנער פילם-מאגנאטען, וועלכע האבען זיין ערפינדונג אפגע-קויפט. יעצט וועלען די אמעריקאנער שוין נישט דארפען מעהר פאהרען מיט'ן מיקראפאן אויפ'ן עראפלאן דער באהן, כדי אויפצוכאפען די גע-העריגע קלאנגען אדער גערוישען. דאס אלץ וועט פאר זיי טון גראף קוטעלי'ס מאשין.

דער פוילישער ראדיא האט זיך אויך פער-שאפט אזא אריגינעלע מאשין און איצט וועלען מיר דורכ'ן ראדיא האבען כל'ערליי אקוסטישע עפעקטען, וואס וועלען פערשאפען די פולשטענ-דיגסטע אילוזיע פון דער ווירקליכקייט.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראגוגטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84
אויפטריטען פון די בערימטע אמעריקאנער אפערעטען-סטארס

מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן
מיט'ן אנטייל פון בעליבטען ארטיסט און זינגער
יעקב זוצאבאוויטש
צוזאמען מיט'ן גאנצען פילהארמאניע-אנסאמבל
היינט, מאנטאג, 9 אוו. פאפולערע פרייזן. פון 70 גר. ביז 2.20 צום לעצטען מאל
די פרייליכע פארס-אפערעטע
„מזל-טוב מאמע!"
מארגען, דינסטאג, צום לעצטען מאל „דער זיסער בחור"
אכטונג! פרייטאג, שבת, זונטאג לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונגען פון די בערימטע אמעריקאנער ארטיסטען מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן.
וואס ווערט געשפילט ??? לייענט די ווייטערע אנאנסען.
ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

א געפעהרליכער טעות

אנשטאט א רפואה איינגענומען יאדינע

(2) א געוויסע מאריאנא מאיעווסקא (פון וואלבארסקא 40) איז לעצטענס קראנק געווארען. היילט זי זיך מיט פערשידענע רפואות, וואס דער דאקטאר האט איהר צוגעשריבען.

נעכטען ביינאכט האט זי אבער געהאט א „שטיקעל" טעות, און אנשטאט א מעדיצין איינ-גענומען א היבשע דאזע יאדינע...

זי האט זיך אבער גלייך געכאפט, אז זי האט געמאכט א טעות, האט זי אנגעהויבען צו שרייען.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהר אויסגעפלומפט דעם מאגען און אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

5-יעהריגער יובילעאום

פון יודישען קריגס-אינוואלידען-פערבאנד

דער יודישער קריגס-אינוואלידען - פערבאנד אין לאדז, פייערט איצט דעם 5-יעהריגען יובי-לעאום פון זיין עקזיסטענץ, צוליב דעם וועט זונ-טאג פארקומען אין לאקאל פון דער יודישער לאנד קענטשאפט-געזעלשאפט א פייערונג פערבונדען מיט דער יעהרליכער אלגעמיינע פערזאמלונג פון פער-באנד.

דער יודישער קריגס-אינוואלידען - פערבאנד, אין וועלכען ס'גרופירען זיך קרבנות פון דער וועלט מלחמה, קעמפער-יודען פאר דער בעפרייאונג און גאנצקייט פון פוילען, וועט מיט דער דערמאהנ-טער פייערונג געבען א בעוויז פון צוגעבונדענקייט צו פוילען, פאר וועלכער ס'איז אוועקגעגעבן גע-ווארען אזוי פיל יודיש בלוט און לעבענס.

אין „אראראט"

איז לוסטיג און לעבעדיג, ווי נאך קיינמאל נישט

דאס פראגראם א. ב. „הימעל עפען זיך" קלאפט ערשטקלאסיג. די ליבלינגען פון דעם לאדזער טע-אטער-עולם ווערען אויפגענומען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען. און עס איז אינדער'אמת'ן — הימעל, עפען זיך!...

פון יודישען קאמעראל-טעאטער

היינט, מאנטאג, 9 אווענד, ווערט אין יודישען קאמעראל-טעאטער, אל. 1. מאי 2, געגעבען א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג. ס'ווערט געשפילט די אויסגעצייכנטע פיעסע „מוזיש דער קריפעל" מיט די בעליבטע ארטיסטען חיים סאנדלער, חנה לעווין און ראזא סאנדלער.

געקומען נאך „ירושה" און איבערגעלאזט ס'„קבורה-געלד"...

(2) אין שייכות מיט דעם פרוב פון אדורכ-פיהרען אנ'איינברוכס-גנבה אין דער לאדזער אפטיילונג פון דער ווארשאווער האנדעלס-באנק אויף פיעטריקאווער 74, וועגען וועלכען מיר האבען נעכטען געמאלדען, דערוויסען מיר זיך, אז די איינברעכער זענען ענטלאפען אינמיטען דער ארבייט, ווייל זיי זענען משמעות געשטערט געווארען דורך עמיצען.

אויפ'ן ארט האבען זיי איבערגעלאזט פער-שידענע „סאך-כלים" און 7 פלאשען אציטילין, וואס דער ווערט פון דעם אלעם איז אנ'ערך 8000 זל.

אין שייכות מיט'ן איינברוך זענען אין לאדז אדורכגעפיהרט געווארען א רייהע ארעסטען.

די נעמען פון די ארעסטירטע ווערען לטובת דער אויספארשונג געהאלטען בסוד.

די בילדער - אויסשטעלונג פון ה. בארטשינסקי

די בילדער-אויסשטעלונג פון ה. בארטשינ-סקי, וואס געפינט זיך אויף 6 שערפיען 2, האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פעראינטערעסירונג אין די קינסטלער-קרייזען ווי אויך צווישען די הונדערטער ליבהאבער פון דער מאלעריי-קונסט. דער קינסטלער, וואס האט געוואונען דעם ערשטען פריז אויף דעם אינטערנאציאנאלען קאנקורס פון פאריזער „רויטען קרייץ", האט אין לאדז אויס-געשטעלט זיינע בעסטע שאפונגען, וואס מאכען א שטארקען רושם אויף די בעזוכער. די אויס-שטעלונג ווערט טעגליך בעזוכט פון הונדערטער בעזוכער און גרופען. פיל שולען און קולטורעלע אינסטיטוציעס האבען זיך געווענדעט וועגען איינ-ארדנען אויספלוגען.

קלאנג-קינא
„ROXY"
20 נארוטאוויטשא 20
היינט און פאלגענדע טעג!
פרעכטיגער רעדענדיגער און זינגענדיגער
• יודישער פילם •
מארים שווארצ'ס
גרעסטע שאפונג
„יזכור"
מיט פרעכטיגע יודישע נגונים און מוזיק מיט'ן בערימטען יודישען מטאר מארים שווארץ אין דער הויפטראל.

„יזכור" איז א בילד פאר אלט און יונג און קיינער טאר עס נישט פערפעהלען צו זעהען !!!
אנהייב 4 נאכמ., אויפ'ן ערשטען סעאנס די פרייזען פערקלענערט.

פון „לאפפ"

אין לאקאל פון דער צווייטער עקספאזיטור פון דער שטעטישער סטאראסטווא, מאניושקי 8, איז פארגעקומען די פערענדיגונג פון קורס פאר קאנ-דידאטען אויף קאמענדאנטען פון אנטי-גאז און לופט-פערטיידיגונג

דעם קורס האבען געפיהרט: פולק. קארטאז-געוויטש, רעפערענט דרוזשיצקי, איינז'ש. פאנבע"ג, אינזש. קלאטשקאווסקי, אינסטרוקטאר קראכמאל-סקי און איבסטר. סטאאיבסקי.

די אנטיילנעהמער אין קורס האבען זיך פער-שריבען אלס מיטגלידער פון „לאפפ".

די לאדזער אפטיילונג פון „לאפפ" האט אר-גאניזירט א רייהע אינפארמאציע - קורסען געגען גאז און לופט-פערטיידיגונג, אין לאקאל פון דער „מיליטער-משפחה", יעזשענא 5, האט זיך אנגע-הויבען א קורס פאר די פרויען פון מיליטער-לייט. די לייטונג פון דעם דאזיגען קורס ליגט אין די הענד פון פרוי פולק. וויעבצקאווסקא און פרוי פולק. וואבערליבג.

אויף בעדנארסקא 24, האט זיך אנגעהויבען אזא ענליכער קורס פאר די מיטגלידער פונ'ם קרייז א. ב. פון זשווירקא און וויגורא.

דעם 12. אפריל הויבט זיך אן א קורס פאר די בעאמטע פון דער לאדזער סטאראסטווא, דעם קורס ארגאניזירט וויצע-סטאראסטא ראשיצקי און רעפערענט דרוזשיצקי.

ווייטער וועט זיך בקרוב אנהויבען א קורס פאר די בעאמטע פון דער פאבריק „שייבלער און גראהמאן".

פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

היינט, מאנטאג, ווערט געשפילט צום לעצ-טען מאל די פרעהליכע אפערעטע „מזל-טוב מאמע" מיט די בעליבטע אמעריקאנער אפערעטען-ארטיסטען מעי שיינפעלד און אירווינג דזשייקאבסאן. ס'נעהמט אויך אנטייל דער ארטיסט און זינגער יעקב זוצאבא-וויטש.

KABARET-DANCING
TABARIN
: Narutowicza 20.
אלע טרעפען זיך
אין דעם פרייליכסטען און ביליגסטען
Kabaret - Dancing
אויף דעם נייעם סענסאציאנעלען אטראקציע - פראגראם.
היינט און אלע טאג
FIVE פון 5 נאכמ. ביז 9 אוונט
און פון 10 ביז אין דער פריה
גרויסער קאבארעט-פראגראם

„הזמיר"-קאנצערט

דער „הזמיר" געהט לעילה ולעילה: מיט יעדען ארויסטריט מערקט מען די קרעפטיגע שטארקע האנד פון דירינגענט. עס איז מערקוויר-דיג, ווי דער כאר ווערט, וואס אמאל דיסציפלי-נירטער. און אין זייער פראדוקציע מערקט מען די מוזיקאלישע ענטוויקלונג פון די נאך יונגע קרעפ-טען. דאס מאל האבען מיר געהערט אויסשליסליך יודישע מוזיק און דער יודישער הן פון אלע נעהערטע קאמפאזיציעס און לידער האט געהאט א ספעציפישען יודישען כאראקטער. דער „הזמיר" איז ארויסגעטראטען מיט זיין גאנצער „בעזעצונג": כאר, ארקעסטער און סאליסטען, כדי צו ווייזען, אז אויך די יודישע מוזיק האט איהר פעסטען מוזיקאלישען באזיס אין אלוועלטליכען פערנעהם ווען זי ווערט בעהאנדעלט און אויסגעפיהרט ווי געהעריג מיט די נויטיגע ניואנסען און פערצירונ-גען ווי מיר האבען דאס געהערט מוצאי יום-טוב „זמרו", „הכניסיני", „איינינקער אליין", „די לבנה", „חלוק בני" פון ליאוו, זילבערק, געלבארט, ענגעל, זאקס, און אנדערע, האט מען ערשט פערשטאנען און ארויסגעפיהלט דעם גאנצען פראכט, דעם יודישען קנייטש אונטער די הויך-מוזיקאלישע אויפפאסונג פון דעם ענערגישען יונגען דיריגענט י. זאקס.

די סאליסטען פר' לעווקאוויטש, י. ארושעך, קראקאווסקי, גרינוואלד און ה' קראל האבען מיט זייער שעהן געזאנג פערשענערט דעם אווענד, וואס מען קען נישט זאגען ליידער וועגען אר-קעסטער.

עס איז נאך פריהצייטיג אויפצוטרעטען מיטן יונגען ארקעסטער אין אזעלכע ריזיג-שווערע קאמ-פאזיציעס, ווי די פאראפראזע פון „כל נדרי" פון ריביק. דערצו געהערען קינסטלער אדער, ווייניג-סטענס רוטינירטע ארקעסטער-שפילער, וואו מען קאן הערען די גאנצע הארמאנישע שעהנקייט פון די קאמפליצירטע קאמפאזיציעס. דער מוזיק-אווענד האט געהאט א ריזיגען ערפאלג. קיין ווא'נדער, דער „הזמיר" שטייגט צו זיין אמאליגער מדרגה.

D—ski.

הספּאָרט-בעוועגונג

ס'קאָן אונז קיינער נישט צווינגען זיך אַליין צו שפּייען אין פּנים

די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט אין דער ספּאָרט וועלט, איז איצט געווענדעט אַרום די אייראָפּעאישע מייסטערשאַפטס-קאַמפּען פון באָקס, וועלכע הויבען זיך אָן איז בודאַפּעשט דעם 12. ה.ח. אין די פּערמעסטיגונגען בעטייליגען זיך רעפּרעזענטאַנצען פון אַלע ספּאָרט צענטרען אין אייראָפּע. די פּוילישע רעפּרעזענטאַנץ בעשטעהט פון 8 פּויסטלער אין אַלע וואָגען, צווישען וועלכע ס'געפינט זיך, דער יודישער באָקסער פון וואַרשאווער „גוויאַזדא" — ראַטהאָלץ.

עס איז דאָ איבריג אויסצורעכענען די אַלע שוועריגקייטען, וועלכע די פיהרער פון פּוילישען באָקס-פערבאַנד, האָבען אָנגעווענדעט לגבי דעם בעסטען באָקסער אין פּוילען, אין פליגען-וואָג, בכדי פּטור צו ווערען פון „שאַנד", אַז אַ יוד זאָל רעפּרעזענטירען דעם פּוילישען באָקס, כאָטש מ'האָט קלאָר געוואוסט, אַז ראַטהאָלצ'ן איז קיינער נישט אימשטאַנד צו פערטרעטען.

אויף די פּוילישע מייסטערשאַפטס - קאַמפּען, האָט מען דעם יודישען באָקסער צוגענומען דעם מייסטער-טיטעל, אָבער אַפילו דער פּרעסע פון פערבאַנד, האָט אָפען מודה געווען אין זיינע גע-שפּרעכען פאַר פּרעסע-פאַרשטעהער, „אַז ראַטה-האָלץ איז ביים היינטיגען טאָג דער בעסטער באָק-סער אין פּוילען", — כאָטש דעם מייסטער-טיטעל האָט מען אַוועקגעגעבען אַ ריינעם פּאָלאַק. עס האָ-בען זיך אָבער אונטערגערוקט די קאַמפּען וועגען די אייראָפּעאישע באָקס - מייסטערשאַפטען. פּוילען האָט בעשלאָסען זיך אין איהר צו בעטייליגען, האָט מען זיך ווידער געמוזט אַנטרעפען אויף דעם יו-דישען באָקסער ראַטהאָלץ, אָבער מ'האָט אויס-געפונען, אַז עס איז נאָך פאַרהאַן נאָך אַ מעגליכ-קייט, ווי אַזוי פּטור צו ווערען פון דעם יודישען פּויסטלער, מען האָט זיך דערמאָהנט, אַז אין שלע-זיען געפינט זיך אַ נישט שלעכטער באָקסער יאַ-נושאַמבעק, וועלכער האָט נאָך מיט ראַטהאָלצען נישט געקעמפט און מ'האָט בעשטימט אַ עלימי-נאַציע-קאַמף צווישען יאַנושאַמבעק'ן מיט ראַטהאָלצ'ן דער זיגער פון דאָזיגען קאַמף וועט נאָך דעם רע-פּרעזענטירען פּוילען אין בודאַפּעשט. פערשטעהט זיך, אַז דער קאַמף, איז בעשטימט געוואָרען אין פּויזען, ווי דאָס פּובליקום איז לגבי דעם יודישען באָקסער פיינדליך געשטימט, מען האָט געטראַכט, אפשר, וועט דאָס העלפען זיך צו בעפרייען פון דעם יודישען פּלאָג. ראַטהאָלץ האָט זיך צום קאַמף גע-שטעלט און ווידער אַמאָל דעמאָנסטרירט זיין שטאַר-קער איבערמאַכט. די ריכטער האָבען ווידער גע-פונען דאָס זיי'ערעיגע און רעמיזירט דעם קאַמף, דאָס פּויזנער פּובליקום האָט זיך אַפילו דאָ אָנגענומען ראַטהאָלצ'ס עוולה און פּראָטעסטירט שטורמיש גע-גען די ריכטער. דער באָקסער-פערבאַנד האָט אָבער קענט ראַטהאָלצ'ן אַלס זיגער אָבער... נאָך גע-פונען אַ מעגליכקייט צו בעזייטיגען דעם יודישען באָקסער פון דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ און „אויסגעבוצט די געלעגענהייט", וואָס גראָד איז געווען אין פּויזען דער פּוילישער „מייסטער טשאַר-טאַק" און ווידער בעשטימט אַ עלימינאַציע-קאַמף, הגם עס איז געווען געגען די אייגענע בעשלוסען. ראַטהאָלץ האָט צום וויפילטען מאָל געוויזען זיינע פּויסטען און הויך בעזיגט דעם פּוילישען „מייס-טער". ביים היינטיגען טאָג האָט שוין ראַטהאָלץ הינטער זיך אַלע שטאַרקע פּוילישע באָקסער אין דער פליגען-וואָג און האָט ענטגילטיג איבערצייגט, אַז ער האָט אין פּוילען נישט זיינס גלייכען. און מ'האָט איהם ענדליך נישט האָבענדיג שוין קיין עצה, בעשטימט אין דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ קיין בודאַפּעשט אויפ'ן מעטש געגען דייטשלאַנד. ראַטהאָלץ פאָהרט היינט אָפּ קיין בודאַפּעשט אַלס דער שטאַרקסטער פּונקט אין דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ, אָבער אויפ'ן מעטש מיט דייטש-לאַנד וועט ראַטהאָלץ נישט קעמפען. ראַטהאָלץ איז אַ יודישער אַרבייטער ספּאָרטלער און מיט דעם איצטיגען היטלעריסטישען-ספּאָרט, וויל ער קיין שום שייכות נישט האָבען, שמועסט מען עפּעס, אַז דער פּוילישער באָקס-פערבאַנד וויל ציהען קאָנ-סעקווענצען אין נאָמען פון דיסציפּלין. מיר גלויבען, אַז דערצו וועט נישט קומען, ווייל — אַליין זיך שפּייען אין פּנים — קאָן אונז קיינער נישט צווינגען.

x x

באָקס-מעטש
לאָדז - טאַלין 6:10

די רעפּרעזענטאַנץ פון טאַלין איז כמעט גלייך צו דער רעפּרעזענטאַנץ פון עסטלאַנד, אַזוי אַז דער זיג פון לאָדז איז אַ בעדייטענדער, נאָכ-מעהר ווען מען נעהמט אין אַכט, אַז די לאָדזער רעפּרעזענטאַנץ איז בעשטאַנען פון עטליכע רע-זערוו-באָקסער, די עסטלענדער האָבען זיך אַרויס-געוויזען פאַר אַן'אַמביציעזע מאַנשאַפט.

ווייטער האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז די ריכטער האָבען שטאַרק בע'עוולה'ט דעם באָק-סער קאָבי (עסטלאַנד) און אַוועקגעגעבען די פּונקטען בוצערן, וואָס דאָס פּובליקום האָט אויפ-גענומען מיט אַ געוואַלדיגען פּראָטעסט.

דער פערלויף פון די קאַמפּען איז געווען פאָלגענדער. פריימוט (עסטלאַנד) בעזיגט קומערען, וועלכער איז נאָך אַ זעהר שוואַכער באָקסער.

בוצער 2 געווינט ביי קאָבי (עסטלאַנד) אַזוי האָט עס געהייסען נאָך דער דעציזיע פון די פּונקטען-ריכטער, דאָס אָנערקענען דעם זיג בוצערן איז אָבער אַ גרויסער סקאַנדאַל.

וואַזשניאַקעוויטש האָט בעזיגט זעמבערגן (עסטלאַנד), וואַזשניאַקעוויטש האָט אַנגעוואָרפען אַ זעהר שטאַרקע טעמפּאָ.

סטיפּולאָוו האָט בעזיגט דעם יודישען באָק-סער וודאַווינסקי.

דורקאָוויטקי האָט בעזיגט נילענבערגן (עסט-לאַנד) דורך אַ טעכנישען קנאָק-אַוט, דער עסטלענ-דער האָט זיך אויסגעבראָכען אַ פינגער.

כמיעלעווסקי האָט דאָסמאָל הערליך גע-קעמפט און געוואונען דעם קאַמף ביי דעם עסט-לענדער קאַפּוסטין דורך ביאַ.

רעינא (עסטלאַנד) האָט בעזיגט יאַסקולאַן, וועלכער האָט זיך אמת גוט געהאַלטען, אָבער האָט נישט געקענט זיך אַקעגענשטעלען זיין גאַסט.

דער קאַמף אין דער שווערער וואָג צווישען קרענצ'ן און אדעלמאַנען (עסטלאַנד) האָט געדוי-ערט קוים 30 סעקונדען. קרענץ האָט מיט איין קלאַפּ קנאָק-אַוטירט זיין געגנער.

י.ק.פ. — הכח 4:10

דער באָקס-מעטש צווישען „הכח" און י.ק.פ. וועלכער איז פאָרגעקומען אין טעאַטער „פּאָפּולאַר-ני" האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּעראינטערע-סירונג, דאָס פּובליקום האָט זיך נישט ענטוישט, „הכח" בעזיצט שוין איצט עטליכע זעהר ווערט-פולע באָקסער און דאָס פערמעסטען זיך מיט דער שטאַרקסטער באָקס-מאַנשאַפט ד"האָט געמוזט וועקען דעם דאָזיגען אינטערעס.

די קאַמפּען, אַלע אָהן אויסנאַהם, זענען געשטאַנען אויף אַ הויכען ניוואָ. גאָטפריד האָט געדאַרפט רעמיזירען מיט פּאַווליאַקן און אויב דער זיג איז אָנערקענט געוואָרען פאַר פּאַווליאַקן איז דער זיג געווען אַ זעהר נישט בעדייטענדער.

וואַזשניאַקעוויטש האָט געוואונען מיט וואָל-פּאָוויטש נאָר צוליב דעם שטאַרקען טעמפּאָ, וועל-כען ס'האָט אָנגעוואָרפען דער י.ק.פ.-באָקסער.

לאַסאַרעק האָט געוואונען קוים מיט ביאַ-ליסטאָקן, דורקאָווסקי מיט וואַלדמאַן.

דאַנעגען האָט לישאַק דורך ק.א. פערשפּילט ביי בליבוימען, באַזשאָווסקי האָט געוואונען מיט פרידמאַנען, פּאַגאַט (הכח) האָט געוואונען ביי שענורא (י.ק.פ.)

דער ערשטער ליגע-מעטש אין לאָדז
ל.ק.ס. - סטוזשעלעץ (שעדלעץ) 1:2 (0:1)

נעכטען איז אין לאָדז פאָרגעקומען דער ער-שטער ליגע-מעטש צווישען די דערמאָהנטע מאַנ-שאַפטען. דאָס שפּילען סיי פון ל.ק.ס. און סיי פון די געסט איז געווען כאַאָטיש און פּלאַנלאָז. ביידע מאַנשאַפטען זענען נישט געווען צוזאַמענגעשפּילט, אַזוי, אַז מ'האָט נישט געזעהן קיין ליגע-שפּיל, ווי מיר האָבען זיך דאָס פאָרגעשטעלט צו זעהען נאָך אַזאַ לאַנגער צייט. די טויערען פאַר ל.ק.ס. האָבען דערגרייכט פידלער און סאַוויאַק, פאַר „סטוזשעלעץ" איז דאָס טויער געפאַלען פון אַ שטראָף-שטויס.

אַלס ריכטער האָט דעביוטירט ה' ראַמאַ-נאָווסקי און דאָס זעהר שוואַך.

מעטשען וועגען דער מייסטער-שאַפט פון קלאַס „בע" אין לאָדז
טור — שטערן 0:4
הוראַגאַן — בר-כוכבא 0:2

מייסטערשאַפטס-קאַמפען וועגען „א"-קלאַס אין לאָדז
וו.ק.ס. — מכבי 1:5 (0:0)

ס'האָט זיך ווידער בעשטעטיגט די השערה, וועלכע מיר האָבען אַרויסגעזאָגט פאָריגע וואָך, אַז די מכבי-מאַנשאַפט איז נאָר פעהיג אויף אַ קאַמף דורך די ערשטע 45 מינוט, דאַן ווערט די מאַנ-שאַפט מיד און ערשעפּט און מ'קען פון איהר גאָר-נישט ערוואַרטען. אַזוי איז אויך געווען דאָסמאָל, אין דער ערשטער העלפט איז מכבי געווען אַ גלייכער געגנער פון דער מיליטערישער מאַנשאַפט, דאַן אָבער, נאָכמעהר צוליב דעם פעהלען פון פּאַ-מעראַנצען, בלומען און ראַטאַפּלען, האָט די מכבי-מאַנשאַפט גאָרנישט געהאַט וואָס צו טון אויפ'ן פּלאַץ. גוט איז געווען דער טויערמאַן פון „מכבי" הירש, וועלכער האָט דאָך גוט געראַטעוועט. צו דער מפּלה האָבען צוגעהאָלפען די פערטיידיגונגס-ליניעס פון „מכבי", וועלכע האָבען פערשולדיגט 3 טויערען.

ריכטער ה' גראַסאָווסקי — זעהר שוואַך.

ס. ק. ס. — הכח 1:7 (1:1)

פערשטעהט זיך, אַז הכח האָט נישט פערדינט אויף אַזאַ גרויסע מפּלה, הגם מיר קענען בשום אופן נישט זאָגען, אַז הכח איז געווען פעהיג צו געווינען דעם דערמאָנטען מעטש.

ס'ווערט שוין אַזוי געמאַכט, אַז די ריכטער בעביהען זיך, דאָס די מפּלה פון די יודישע מאַנ-שאַפטען זאָל זיין וואָס גרעסער און בולט'ער, אַזוי אַז פון אַ מעטש קומט אַרויס אַן'אַוואַנטורע און סקאַנדאַל. יעדענפאַלס, ווי מיר זאָלען נישט וועלען, האָט דערווייל הכח פערלוירען 2 פּונקטען אין דער מייסטערשאַפטס-טאַבעלע און ביידע יו-דישע מאַנשאַפטען הויבען זיך אָן אַרונטערצורוקען אין דער טאַבעלע וואָס איז זעהר נישט געוואונ-שען בעזונדערס אין אָנהויב פון די מייסטער-שאַפטס-שפּילען.

דעם דאָזיגען מעטש האָט „אַזוי פיין" אַר-ביטרירט ה' גרייוואָדע.

ל. ט. ס. ג. — ל. ק. ס. I 0:8 (0:3)
ווידזעוו — ווימאַ 0:3 (0:2)
פּ. ט. צ. — סאָקאָל 2:5
אוניאָן-טורינג — קרושענדער 1:2

אָנגעהויבען זיך דער לייכט-אַטלעטישער סעזאָן אין לאָדז

נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען אין לאָדז דער לייכטאַטלעטישער סעזאָן מיט אַ וואַלד-לויף וועלכער איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דעם לאָדזער לייכטאַטלעטישען קרייז-פערבאַנד.

דעם פרויען-לויף אויף 900 מעטער האָט געוואונען פרל. סוקיענניק אין 3 מינוט 8,4 סעק.

(ווייטערע ספּאָרט-ידיעות זעה 8. זייט)

דער אַריער-פּאַראַגראַף
ר. אייזראַעל
שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט
79

— העלען דו קענסט מיך נישט פערשטעהען, דו וועסט מיך נישט פערשטעהען און איבריגענס דאַרפסט מיך נישט פערשטעהען. ס'וואָלט מיר גלייכער געווען ווען איך זאָל זיך נישט צוריקקעהרען פון דער פערשאָלטענער טורמע אין וועלכער איך האָב זיך געפינען, איך וואָלט געשטאָרבען אין דער ריכטי-גער צייט און ביי דיר וואָלט געבליבען דאָס אָנדענק וועגען מיר פון אַמאָל, פון דעמאָלס...

— היינריך, דאָס וואָס איך וועל דיר איצט זאָ-גען, דאַרפסט דו נישט האַלטען פאַר אַ יודישע פּוז. מיין זייט, נאָר פאַר אַן אויפריכטיגע ערקלערונג, דו פיינטסט מיך, שטאַרק מיט דיינע ווערטער", איך פער-שטעה דיך גאַנץ גוט, איך ווייס ווי דו ביזט שרעקליך בעלייזט געוואָרען דורך מיין פאָלק, דורך די וועלכע מענשען, אָנפיהרער ס'איז מיין אייגענער פאָטער", אָבער דו האָסט זיך דאָך איבערצייגט, אַז איך האָב אַוועק-געוואָרפען מיין עלטערענס הויז און איך קען זיך אָפּטרייסלען פון מיין פאָלק אויך, אָבער בעסער געזאָגט פון דעם פאָלק וועלכעס רעגירט איצט..

— צוליב וואָס האָב איך דאָס אַלץ געטון? האָט העלען ווייטער גערעדט, צוליב דיר, נאָר צוליב דיר, צוליב מיין אויפריכטיגער און גרויסער ליבע צו דיר...

— אָבער

— קיין שום אָבער, לאָז מיך זיך אויסרעדען, איך ווייס, אַז דו ביזט פערטראַכט געוואָרען, אַז דו האָסט מעהר געליטען, איך ווייס, ווי שטאַרק בעליידיגט דו ביזט געוואָרען און ווי שטאַרק געפּיינט,

דאָס אַלץ האָט אָבער אַפילו אויף אַ האָר נישט אַוועקגענומען ביי מיר די ליבע צו דיר

— צי ווייסט דו טאַקע אַלץ? הערען, צי ווייסט דו טאַקע אַלץ?

— יאָ, איך ווייס אַלץ, מעהר ווי דו שטעלסט זיך דאָס פאָר

— פון וואַנען ווייסט דו אַלץ

— מיר האָט וועגען דעם דערצעהלט פריצי, אין זיין גאַנצער אויפריכטיגקייט, דו קענסט דאָך איהם, ער איז נישט דער מענש, וועלכער זאָל עפּעס פער-הוילען

— אויב אַזוי, העלען, צי גיסט דו זיך אָפּ אַ חשבון דערפון וואָס איז געשעהען?

העלען האָט זיך ערשט איצט פערטראַכט, וועגען וואָס רעדט היינריך? זי האָט דאָס נישט פער-שטאַנען, זי האָט דאָך איהם שוין ערקלערט, אַז זי קוקט נישט אויף זיין אָרימקייט, אויף זיין שטאַנד און נישט אויף קיין אַנדערע אומשטענדען, וועגען וואָס רעדט ער איצט?

היינריך ווידער האָט בשום אופן נישט געהאַט די דרייסטקייט אַרויסצופיהרען דאָס געשפּרעך מיט העלען אויף דעם וועג, ווי ער האָט געוואָלט, גרויסע טרעהרען זענען איהם געשטאַנען אין די אויגען, ער איז געוואָרען סענטימענטאַל ווי אַ קינד. העלען איז צוגעגאַנגען צו היינריכען, איהם אַרומגענומען אַרום האַלז און פעסט צוגעדריקט צו זיך.

— היינריך, דו ביזט געוואָרען נערוועזיש, דו דאַרפסט רוה, דיינע נערווען מוזען זיך אויסרוהען,

ערשט דאַן וועלען מיר זיך קענען צונויפרעדען, היינריכען איז אויך אַ שאָר געווען מיטאַמאָל איבער-צורייסען מיט העלען, ער האָט זיך אַליין געוואָלט אָפּנאַרען און לעבען מיט דער האָפנונג, אַז אפשר וועט העלען זיין אַן'אַנדערע... פון דער אַנדער זייט האָט ער אָבער זי נישט געוואָלט אָפּנאַרען, דאָס וואָלט געווען שענדליך פון זיין זייט, אין דעם מאָ-מענט איז אין צימער צוריק אַריינגעקומען לאָטאַ און היינריך האָט סיי-ווי-סיי געמוזט פערענדיגען דאָס געשפּרעך מיט העלען

— און איצט זענען מיר אויף אַ האַלבען וועג, האָט לאָטאַ געזאָגט, מיר זענען בשלום אַדורך ביז איצט וועלען מיר אויך ווייטער אַדורכקומען, און אפשר איז דער בלאַטער צו דער צייט געפּלאַצט. מיר, די יודען אין דייטשלאַנד, וועלען איצט אַנדערש אויפפּאַסען אונזערע צילען און אויפגאַבען

— איך האָב קיינמאָל נישט פערגעסען אין מיין אָפּשטאַמונג, פערשטעהט זיך, אַז נישט אַלע יודען אין דייטשלאַנד זענען געווען פון דעם מין, ס'זענען גע-ווען אמתע פערעטער פון אונזער זאַך, לעצטענס האָב איך זיך אַליין אויך איינגעבראַכען, איך האָב אויך אונטערגעשריבען אַ שענדליכען דאָקומענט

— וואָס פאַרא דאָקומענט, האָט לאָטאַ געפרעגט

— פריצי האָט איהם געשריבען און איך האָב נאָר אונטערגעשריבען

— אויב פריצי ווייסט פון איהם, קענט איהר זיין גאַנץ רוהיג, היינריך, ס'איז דאָס נישט קיין שענדליכער דאָקומענט און דערפון קען קיין שום שלעכטס נישט אַרויסקומען.

— איך האָב צוטרוי צו פריצין איך ווייס, אַז ער האָט נאָר געמיינט מיין טובה, אָבער איך האָב בשום אופן נישט געדאַרפט אונטערשרייבען אַזאַ דאָקו-מענט, ווען ער האָט אַפילו געצילט צו דעם, אַז מען זאָל מיך קענען ראַטעווען.

— איהר האָט דאָס נישט געטון צוליב אייער פערזאָן נאָר צוליב העלען און צוליב אייער מוטער, וועלכע לעבט דאָך ערגיץ אין דעם פּוילישען שטעטעל און הויבט זיך אויס איהרע אויגען צוליב אייך

— אָרימע, אומגליקליכע מאַמע, האָט היינריך איבערגעחזרט

— איין בריף האָב איך צו איהר געשריבען האָט העלען געזאָגט, דאָס איז געווען אין דעם טאָג ווען זיי האָבען דיך פערהאַלטען אין דער פאַבריק. דו געדענקסט, אַז גראַד אין דעם טאָג איז אויסגע-פאַלען דיין געבורטסטאָג און איך האָב אָפּגענומען פון דער פּאָסט אַזעלכע שעהנע אויסגענעהטע זאַ-כען פאַר דיר אַלס מתנה, איך האָב איהר געשריבען, אַז ליידער קענסט דו איהר נישט ענטפערען, ווייל דו האָסט געמוזט געשעפטליך אַוועקפאָהרען, איך האָב דעריבער מיר גענומען די ערלויבניש איהר צו דאַנ-קען אין דיין נאָמען און זי צו בערוהיגען צוליב דיין גורל

— און די מאַמע האָט זיכער געגלויבט, געוויס האָט זי דעמאָלט אין דעמזעלבען טאָג געגלויבט, אָבער שפּעטער, ווען זי האָט דורך דער גאַנצער צייט מעהר נישט בעקומען פון מיר קיין ידיעה, האָט זי זיכער פערשטאַנען, איבריגענס ווייסען שוין דאָרט מיינע יודען אין דעם אָפּגעשטאַנענעם פּוילישען שטעטעל וואָס ביי אונז אין קולטור-לענד, דייטשלאַנד טוט זיך.

— אָבער שוין נישט לאַנג, וועסט דו זיך זעהען מיט דיין מוטער

— ווי אַזוי? האָט היינריך שנעל איבערגע-פרעגט

— איך האָב דעם איינדרוק, אַז אין דעם ווייטער-דיגען פּלאַן שטעהט דיין אָפּפאָהר קיין פּוילען

— פאַרוואָס, ביין איך בין נישט מסכים, אויב פריצי האָט זיך, געווידמעט דעם קאַמף פאַר איבער-אַנדערשען די איצטיגע אומשטענדען, וועל איך דאָך נישט זיין דער פּחדן וואָס וועט ענטלויפען פון דאַנען, ווי אַ מויז, ווען די קאַץ יאָגט זי נאָך, איך פיהל זיך גענוג פערביטערט, גענוג אָנגעפיהלט מיט שנאה און האַס, אַז מיין קאַמף אויף דעם געביט זאָל זיין ערפאָלגרייך, איך וועל נישט אַוועקפאָהרען פון דאַ-נען, ביין, בשום אופן נישט

(פאָרטזעצונג קומט)

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור)

דוחק פון אַרבייטס-הענד

תל-אביב. קרוב 1500 מאַן זענען, צוליב מאַנגעל פון אַרבייטער, רעקרוטירט געוואָרען אין די שטעט און קאָלאָניעס צו העלפען ביי די סעזאָן-אַרבייטען אין די פּרדסים. דאָס רוב האָבען פּריוואַטע פּערציטשעס אויף די בעקוועמערע בעדינגונגען איז חוץ בוי-אינדוסטריע. צו די אַרבייטען אין די פּרדסים האָבען זיך אויך געמאָלדען פיל שול-קינדער, וואָס לאַגערען אין געצעלטען אַרום די פּרדסים. צווישען די פרייוויליגע אַרבייטער געפינען זיך אויך פיל מיידלעך.

צוליב'ן אַפציהען פיל אַרבייטער פון תל-אביב איז כמעט ווי אינגאַנצען אָפּגעשטעלט געוואָרען די בוי-טעטיגקייט אין תל-אביב, הגם אין שטאָט פיהלט זיך אַ זעהר שטאַרקער מאַנגעל אין דירות און געשעפטען. מען האָפט, אַז פון דעם קריטישען מצב וועט טיילוויז אַרויסהעלפען דער ברייטער סעטלמענט-פּלאַן פון דער א"י-רעגירונג.

אָפּלאַנג פון די בלוטיגע אָקטאָבער-דעמאָנסטראַציעס אין יפו

ירושלים. די פופצעהן אַראַבישע פיהרער וואָס זענען פאַרמשפּט געוואָרען פון פינף ביז עלף חדשים תפיסה פאַר אַרויסרופען און בעטייליגען זיך אין די בלוטיגע אומרוהען אין יפו פון אָקטאָבער 1933, האָבען דערלאַנגט אַן אַפּעלאַציע געגען דעם אורטייל פון יפו'ער געריכט. דער הויפּט-מאָטיוו פון דער אַפּעלאַציע איז, אַז די בעשולדיגטע האָבען גע- קענט האָבען דעם איינדרוק, דאָס די דעמאָנסטראַציע איז אַן ערלויבטע, מחמת דעם, וואָס דער יפו'ער דיסטריקט-קאָמיסאַר קראָסבי האָט געזאָגט, ווי זיי טענה'ן, צוגעזאָגט אויפצונעהמען אַ דעלעגאַציע, וואָס וועט קומען אין רעגירונגס-הויז פון יפו'ער מעטשעט, אַ מרחק פון אַן ערך 200 מעטער.

אַקציע לטובת דעם „תרבות" אין פּוילען

ירושלים. אין פאַרשידענע יודישע אינסטי- טוציעס און אָרגאַניזאַציעס אין א"י זענען געעפענט געוואָרען זאַמעל-אַקציעס לטובת די „תרבות"-שולען אין פּוילען. מען האָפט, אַז די אַקציע וועט געבען גוטע רעזולטאַטען.

בעזוך פון ד"ר ווייצמאַן און משה שערטאָק ביים פראַנצויזישען הויך-קאָמיסאַר אין סיריען

ירושלים. אין בעגלייטונג פון משה שער- טאָק, דעם פּאָליטישען לייטער פון דער אַגענ- עקזעקוטיווע אין ירושלים, האָט ד"ר חיים ווייצמאַן בעזוכט אויף אַ בעזוך אין ביירוט, וואו ער איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם פראַנצויזישען הויך- קאָמיסאַר פון סיריען גראַף מאַרטעל, וועלכער האָט לכבוד די געסט אַרויסגעגעבען אַן אויפנאַהמע. בעת'ן געשפּרעך זענען פאַרהאַנדעלט געוואָרען פאַרשידענע א"י-אָנגעלעגענהייטען. דער בעזוך איז אויסגעפאַלען בעת דער עפענונג פון דער א. ק.-מעסע אין ירושלים און דעריבער האָט ד"ר ווייצמאַן אין דער עפענונגס- זיצונג פון א. ק. זיך נישט בעטייליגט.

פאַרשפּט 3 יודישע יונגעלייט

תל-אביב. דריי יודישע יונגעלייט — קערמאַן, עהרליך און פרידמאַן — וואָס זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר בעטייליגען זיך אין דעצעמבער פ. י. אין אַ נישט ערלויבטער דעמאָנסטראַציע געגען דער יאַגד אויף „אומלעגאַלע" טוריסטען, זענען דורך דעם בריטישען ריכטער אין יפו ראַלף באַדיעל פאַר- משפּט געוואָרען: צוויי צו איין חודש תפיסה יעדער און איינער צו צוויי חדשים תפיסה. פאַרעפענטליכענ- דיג דעם אורטייל, האָט דער ריכטער ערקלערט, אַז דורך אַזעלכע פּראָטעסטען געגען עליה-בעגרענצונגען קענען די אָנגעקלאָגטע בלויז בעוועגען די רעגירונג באַשלוס צו צוהאַלטען די אימיגראַציע פון יונגעלייט פון דעם טיפ, וואָס די אָנגעקלאָגטע.

אַ לעהרער-שכונה

ירושלים, עס ווערט פּראָיעקטירט צו גרינ- דען אין געגענד פון ירושלים אַ וואוין-קוואַרטאַל פאַר יודישע לעהרער. עס ווערען איצט געפיהרט פאַרהאַנדלונגען וועגען ערווערבען אַן ענטשפּרעכענד שטח. מען האָפט אויף דעם צוועק צו בעקומען אַ ספּעציעלע הלואה.

א"י-רעגירונג שענקט די אַראַ- בער 96,000 פונט אַגראַר- שטייערן

ירושלים. די א"י-רעגירונג האָט אַנולירט אַגראַר-שטייערן און פאַרשידענע ראַטעס פון לאַנד- ווירטשאַפטליכער הלוואות אויף דער אַלגעמיינער סומע פון אַן ערך 96 טויזענד פונט. פון די דאָזיגע הנחות האָבען גענאָסען אויסשליסליך אַראַבישע ערד- אַרבייטער.

אין מאַי — מוניציפּאַל-וואַהלען

ירושלים. דער ירושלים'ער מוניציפּאַל-וואַהל קאָמיטעט האָט אָנגעהויבען צונויפשטעלען די וועה- לער רשימות אין ירושלים. עס ווערט פאָראויסגע- זעהען, אַז אין גאַנץ ארץ-ישראל וועלען די מוניצי- פּאַל-וואַהלען פאָרקומען אין משך פון חודש מאַי.

נייע פאַרזיכערונגס-געזעלשאַפט

ירושלים. אַ גרופּע דרום-אַפריקאַנישע ציוני- סטען, וואָס ווילען איצט אויף אַ בעזוך אין א"י, האָט בעשלאָסען צו שאַפען אַ נייע פאַרזיכערונגס- געזעלשאַפט מיט אַ קאַפּיטאַל פון 100 טויזענד פונט. בראש פון דער געזעלשאַפט זאָלען שטעהן ניקאָלאַס קירשנער, פּרעזעס פון דער ציוניסטישער פעדעראַציע אין דרום-אַפריקע און י. ברוידאָ, גע'. פּרעזעס פון דער פעדעראַציע.

וועלט-בעריהמטער כעמיקער פּראָפ. ריכאַרד ווילשטעטער אין רחובות

ירושלים. אין דער פייערליכער עפענונג פון אינסטיטוט פאַר אַגראַר-כעמיע אין רחובות, וועגען וועלכער יט"א האָט מיטגעטיילט טעלעגראַ- פיש, איז מיט אַ רעדע אַרויסגעטרעטען דער וועלט- בעריהמטער יודישער כעמיקער פּראָפ. ריכאַרד וויל- שטעטער, דייטשער נאָבעל-לויראַט, וועלכער האָט נאָך דער היטלער-איבערקעהרעניש רעזיגנירט פון אַלע זיינע אַמטען אין דייטשלאַנד.

חוץ דעם הויך-קאָמיסאַר סער אַרטור וואַוקאָפּ און פּראָפ. חיים ווייצמאַן, וועלכער איז דער לייטער פון אינסטיטוט, זענען מיט רעדעס אַרויסגעטרעטען נחום סאָקאָלאָוו, דער געוו. מיטגליד פון דער ציוני- סטישער עקזעקוטיווע האַרי סאַקער, דער פיהרער דער ענגלישער ציוניסט סיימאָן מאַרקס און ד"ר ווילקאַנסקי. אין דער פייערונג האָבען זיך בעטייליגט העכער 500 פּראָמינענטע געסט פון אַלע טיילען פון לאַנד און פאַרשטעהער פון אַלע בעפעלקערונגס- שיכטען. דעם גרונד-פאָנד אויף פאַרלענגערן דעם אינ- סטיטוט אין רחובות האָבען געשפענדעט דער בע- קאַנטער ענגלישער ציוניסט ישראל זיעף און זיין פרוי צום אָנדענק פון זייער פאַרשטאָרבענעם זוהן דניאל זיעף. דער אינסטיטוט טראָגט אויך דעם נאָמען פון דניאל זיעף.

אין היטלעריסטישען דייטשלאַנד

יודען... שטורמיסטען

בערלין (יט"א) צוליב דער אויפלעזונג פון „שטאַלהעלם" און די איינשליסונג פון זיינע מיטגלי- דער אין די נאַציישע שטורם-אָפּטיילונגען, געפינען זיך איצט אין די לעצטע, בעזונדערס אין דער פּראָ- ווינץ, אויך יודישע מיטגלידער, בעמליך די יעניגע, וואָס זענען פריהער געווען מיטגלידער פון „שטאַל- העלם", אַזעלכע שטורמיסטען-יודען זענען דאָ בלויז פון צווישען די עלטערע „שטאַלהעלם"-מיטגלידער, ווייל נאָך דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער איבער- קעהרעניש איז אין שטאַלהעלם איינגעפיהרט געוואָרען דער אַריער-פּאַראַגראַף. די יודישע שטורמיסטען געהערען איבער אויסשליסליך צו די רעזערוו-אָפּטיי- לונגען פון די ס"א.

מיטלען צו באָיקאָטירען יודען אין דייטשלאַנד

טעראָר-דראָהונגען געגען די, וואָס האַנדלען מיט יודען

בערלין (יט"א) אין פראַנקפורט איז דער פיה-מאַרק איינגעשטעלט געוואָרען אין צוויי אָפּ- טיילונגען, אַן אַרישע און אַ יודישע.

אין נירענבערג זענען אויף די אַריינגאַנג- טויערען צום פיה-מאַרק אויסגעהאַנגען געוואָרען פּלאַקאַטען מיט פאָלגענדער אויפשריפט:

„אַלעצטע התראה קויפט נישט ביי יודען, ווער עס וועט קויפען ביי יודען, וועט מוזען טראָגען די קאָנסעקווענצען פון זייער האַנדלונג".

מיט וואָס בעריהמט זיך אַ נאַצי-פיהרער?

בערלין (יט"א) מיט אַ כאַראַקטעריסטישער רעדע איז אין דער שטאָט מעהרינג (אויף דער מאָ- זעל) בעבען טרעווס אַרויסגעטרעטען אויף אַ פאַר- זאַמלונג דער דאָרטיגער קרייז-פיהרער פון דער נאַצי אָרגאַניזאַציע פאַר האַנדעל און האַנדווערק (האַגאַ) אַלפרעד וויטע. רופענדיג די פאַרזאַמלטע צו באָיקאָ- טירען יודען, האָט אַלפרעד וויטע זיך בעריהמט בזה-הלשון:

„איך אַליין האָב געמאַכט מיט אַ קאַפּ קירצער מעהרערע יודען אין טרעווס. די איבעריגע יודען וועלען געהן אין דעם זעלבען וועג. מיר וועלען זיך נישט בערוהיגען ביז דער לעצטער יוד וועט נישט קריגען מיט'ן פוס אין קאָפּ.

אַלפרעד וויטע איז מיט אַזעלכע דרשות נישט קיין בן-יחיד אין דער דייטשער פּראָווינץ. די אַנטי- יודישע באָיקאָט-פּראָפּאַגאַנדע אין דייטשלאַנד ווערט געפיהרט מיט דער גאַנצער ריקזיכטסלאָזיגקייט, נישט קוקענדיג אויף די כסדר'דיגע הבטחות פון הייך דייטש און אויפפאָדערונגען פון דער אַנדערע און טראָץ דעם, וואָס היטלער אַליין האָט ערשט מיט צעהן טעג צוריק אויף אַ ספּעציעלער קאָנפערענץ פון די רייכס- שטאַטהאַלטער (פּראָווינץ-קאָמיסאַרען) אויפגעפאָ- דערט נישט צו דערלאָזען, אַז לאָקאַלע אָרגאַניזאַציעס זאָלען פיהרען סעפּאַראַטע ווירטשאַפטליכע אַקציעס.

ערקלערונג פון דער באַדענער רעגירונג געגען יודישע שחיטה

בערלין (יט"א) די באַדענער רעגירונג שטעלט פעסט אין אַן ערקלערונג, אַז ביז איצט ווערען נאָך עופות געשאָכטען לויט'ן יודישען דין. די רעגי- רונג וואָרענט, אַז די שולדיגע וועלען שטרענג בע- שטראָפט ווערען. צו דער דאָזיגער פּראַקטיק מוז געמאַכט ווערען אַ סוף, ווערט געזאָגט אין דער רע- גירונגס-ערקלערונג.

שאול וואַהל

דער יודישער קעניג פון פּוילען

פון א. וו. בידערמאַן

— 3 —

שאול האָט דאָס איהם געמוזט פאַרזיכערען, אַז ער וועט אַזוי זאָגען, ערשט דאַן האָט ר' אלי זיך מיט איהם געזעגענט און איז אַוועקגעגאַנגען.

ווען ר' אלי איז אַוועקגעגאַנגען האָט שאול זיך ערשט דערמאָנט אַז ער האָט איהם פאַרגעסען צו בעדאַנקען פאַר דעם אַלעם, און ער האָט בעשלאָ- סען אַז היינט איז שוין צו שפּעט, אָבער מאָרגען פאַרן אַרויסטרעטען פון שיף, וועט ער זעהען פועלן ביים קאַפּיטאַן ער זאָל איהם ערלויבען זעהען ר' אַלי'ן, דעם קעסעל-הייצער...

אויף מאָרגען האָט זיך שאול געווענדעט צום קאַפּיטאַן:

— איך וואָלט איך געוואָלט בעטען אַ דערלויב- ניש צו זעהען ר' אַלי'ן דעם קעסעל-הייצער...

— ר' אַלי'ן, דעם קעסעל-הייצער? — האָט דער קאַפּיטאַן איבערגעפרעגט. און נישט געוואוסט וואָס שאול מיינט דערמיט.

— וועלכער אלי וואָס פאַר אַ קעסעל-הייצער?

— ר' אלי אָט דער יוד וואָס אַרבייט ביי איך וואָס הייצט דעם קעסעל פון שיף...

דער קאַפּיטאַן האָט זיך שטאַרק צולאַכט — ביי איהם האָט נישט געאַרבייט קיין יוד.

— אַ גוטער וויץ און אויפ'ן ביטערען מאָגען — האָט דער קאַפּיטאַן געקלאַפּט שאולן אויף דער פּלייצע — זעהר אַ גוטער וויץ...

שאול איז געוואָרען צוטומעלט און רויט.

— ס'איז נישט קיין וויץ. הער קאַפּיטאַן, איהר זיך פאַר מיר, אַז עס אַרבייט ביי איך אויף דער שיף אַ יוד?

דער קאַפּיטאַן האָט זיך נאָך שטאַרקער צולאַכט און אָנבעהמענדיג שאולן ביים האַנד, האָט ער גע- זאָגט:

— קום, יונגערמאַן, איך גיה טאַקע אַהין איצט דאָרט וואו עס שטעהען די קעסלען, וועסטו זיך איי- בערציינען.

שאול איז מיטגעגאַנגען מיט'ן קאַפּיטאַן אין די קעלערס פון שיף, געגאַנגען אַלץ טיפער און טיפער. איז געפיהלט ווי אַ פּוילע וואַרימקייט געהט איהם דורך. דער קאַפּיטאַן האָט אויפגעמאַכט אַ טיר, וואו עס איז געשטאַנען אַ גרויסער אייזערנער אויווען, וואָס איז געווען אָנגעגליהט און שטאַרק רויט און מענשען האַלב-נאַקעטע, זענען געשטאַנען דאָרט און אַריינגעוואָרפען אַהין קויהלען.

— קום אַריין, אפשר וועסטו איהם דערקענען — האָט דער קאַפּיטאַן געלאַכט.

שאולן האָט שוין לאַנג געטון דער גאַנצער עסק מיט'ן קאַפּיטאַן, קוים — האָט ער געטראַכט — געפינט זיך דאָ ר' אלי, וועט ער זיך אפשר פאַרשעהמען אין דעם הולך.

אָבער ר' אלי איז דאָרט נישט געווען, און דער קאַפּיטאַן האָט איהם פאַרזיכערט אַז ער האָט ר' אַלי'ן קיינמאָל אין די אויגען נישט געזעהען... און אַז דאָס אַלץ האָט זיך איהם געמוזט חלומען. ווען ער איז געלעגען אין הויך.

שאול האָט בעדאַנקט דעם קאַפּיטאַן און איז צוריקגעגאַנגען אויפ'ן דעק. ער האָט ביי זיך אין קעשענע אָנגעטאַפּט דאָס שטיקעל פּאַפּיר מיט'ן אַד- רעס וואָס ר' אלי האָט פאַר זיינעטוועגען בעטען אָנגעשריבען און געטראַכט דערביי מסתמא ווייל טאַ- קע נישט דער קאַפּיטאַן אַז מען זאָל וויסען אַז אויף זיין שיף אַרבייט אַ יוד.

אַז דער קאַפּיטאַן האָט געזאָגט דעם אמת, דאָס איז שאולן אויפ'ן זינען נישט געקומען.

ווען שאול איז געקומען קיין בריסק האָט ער זיך גלייך געווענדעט צום ראש ישיבה וואָס ר' אלי דער קעסעל-הייצער האָט איהם געגעבען דעם אַדרעס.

דער ראש ישיבה איז געווען אַ גרויסער תלמיד חכם, אַ זעלטענער מענש, מיט אַ פּאַטריאַרכאַלישען אויסזעהען, מיט אַ פּנים קנייטשען ווי קאַרבען, אויף וועלכע אַ שמייכעל האָט זעלטען ווען גערוהט.

ווען שאול האָט איהם איבערגעגעבען אַלץ וועגען ר' אַלי'ן, דעם קעסעל-הייצער ווי אַזוי ער איז אַריינגעקומען צו איהם אין קאַיוטע, און ווי ער האָט איהם עפּעס מיט אַזאַ מין זאַפט, כמעט ווי גע- זונד, געמאַכט; און אַז ער האָט געבעטען דעם ראש- ישיבה איהם לאָזען שלאָפען אין דעם צימער וואָס איז געגעבען ר' דודל דרוקער'ס פענסטער און באַקדעם פון דעם קאַפּיטאַן וואָס האָט געלאַכט און האָט זיך ווי געשוואוירען אַז ער האָט ר' אלין קיין מאָל נישט געזעהען — ווען דער ראש ישיבה האָט דאָס אַלץ אויסגעהערט האָט אַ פרידיגער שמייכעל דורך זיין פּנים דורכגעשוועבט. ער איז געוואָרען אויפגעלעבט און געהייסען דער רביצין מאַכען פאַר היינט אַ גוטען מאַלצייט לכבוד דעם גאַסט דעם בייעם תלמיד שאול וואָהל.

ער האָט אויך בערוהיגט שאולן וועגען זיינע עלטערען און איהם געהייסען אַלץ אַרויסשרייי- בען אין אַ בריף און אַליין האָט ער אויך צוגע- שריבען:

„...איז ומתסמא, אַז עס האָט זיך אַזוי געמאַכט, איז דאָס אַוודאי אַזוי דער ווילען פון גאָט, און מיר, פּשוטע מענשען פון בלוט און פלייש, דאַרפען זיין צופרידען..."

דער ראש-ישיבה האָט שאולן פאַר'הער'ט איז לערנען; באַלד פאַרשטאַנען אַז ער וועט ווערען אַ גרוי- סער תלמיד-חכם, אָבער ער האָט שוין געוואוסט אַז נישט דאָס וועט זיין שאולס עובדא אין לעבען...

ער איז געווען צופרידען, און האָט בעפוילען זיין ווייב אַז מען זאָל אַריינשטעלען אַ בעטעל אויפ'ן איבערשטען גאָרען. דאָרט וואו ער פלעגט לערנען יעדע נאַכט, ווייל דאָרט וועט איצט שלאָפען דער בייער תלמיד פון איטאַליען, שאול וואָהל.

שאול האָט זיך צוגעפּאַסט צום בייעם לעבען אין דער פרעמד, אַ גאַנצען טאָג פלעגט ער לערנען. און ביינאַכט איבערחזרן ביי זיך אין צימער, וואָס ער האָט געלערנט בייטאָג. ווען ער פלעגט פערטיג ווער- רען מיטען לערנען האָט ער ליב געהאַט אויסלעשען דאָס ליכט, זיצען ביים פענסטער, קוקען אויפ'ן הי- מעל, אויף די פאַרבייגעהער אין גאַס, און אין דער- זעלבער צייט האָט ער זיך צוגעהער'ט צו דבורהלען ר' דוד מלווה'ס איינציגע טאָכטער, ווי זי האָט גע- שפּילט אויפ'ן פאָרטעפּיאַן.

ער פלעגט צומאַכען די אויגען און איהם פלעגט זיך דאַן אויסמאָלען אַז ער איז אין דער היים, ער ליגט אָנגעשפּאַרט בעבען טאַטען, אויף דער סאָפע און די מאַמע לייענט מיט אַ ניגון, עפּעס פון אַ ספר, און דורכ'ן אָפענעם פענסטער הער'ט זיך, ווי דער שכן, דער איטאַליענישער מוזיקער, שפּילט אויפ'ן פאָרטעפּיאַן.

דבורהלע האָט איהם אין דעם אַלץ דערמאָנט, איז זי איהם דערפאַר באַהענט און טייער געוואָרען, ער האָט זי אָנגעהויבען ליב קריגען ווי אַן אייגענע שוועסטער, ווי אַ מאַמען... פיל נעכט פלעגט ער נישט קאָנען רוהיג שלאָפען, נאָר חלומען ווי ער זיצט נעבען דבורהלען, און זי שפּילט און שפּילט...

ער פלעגט זיך פיל מאָל אויפכאַפּען און נישט קאָנען אַזוי גיך צוריק אַנטשלאָפען ווערען; פלעגט ער זיך אָנטון און זיך זעצען ביים פענסטער, און ווען זיין בליק איז געפאַלען אויפ'ן פענסטער וואו דבורה- הלע איז געשלאָפען. פלעגט ער אויף גיך אַוועק- דרעהען דעם קאָפּ, איהם האָט זיך שטענדיג אויס- געדאַכט אַז אין יענעם פינסטערען צימער, הינטער די גאַרדינען, שטעהט דבורהלע אין אַ ווייסען נאַכט- קלייד און קוקט אויף איהם...

ער פלעגט לאַנג זיצען ביים פענסטער, לאַנג, ביז די אויגען-לעפּעלעך זענען ביי איהם פון זיך אַ- ליין צוגעפאַלען און זיך אָנגעהויבען קלעפּען, ערשט דאַן פלעגט ער זיך צוריק לייגען און איינשלאָפען אין אָנטועכץ...

פיר יאָהר האָט שאול געלערנט אין דער בריס- קער ישיבה, און ווען ער האָט אָנגעהויבען טראַכ- טען פון צוריקפאָהרען אַהיים, איז איהם פּלוצלונג אָנ- געקומען אַ טרויעריגע בשורה, אַז זיין מוטער איז גע- שטאָרבען; און איידער ער האָט נאָך צייט געהאַט זיך אויסצוויינען פון דעם שרעקליכען קלאַפּ, איז איהם אַ צווייטע שרעקליכע בשורה אָנגעקומען, אַז זיין פאָטער איז אויך געשטאָרבען.

שאול האָט זעהר אַ סך געליטען דערפון און פיל געטרויערט נאָך זיינע ליבע עלטערען, וועלכע האָבען איהם אין זיין פריהער יוגענד פאַרלאָזט, ער האָט שוין מעהר נישט געטראַכט פון צוריקפאָהרען קיין איטאַליען.

— צו וועמען וועל איך איצט פאָהרען? — האָט ער פיל מאָל געזאָגט צום ראש-ישיבה — אַז מיינע ליבע עלטערען זענען שוין מעהר נישטאָ.

(פאָרזעצונג מאָרגען).

מאסענהאפטע עמיגראציע פון פוילען

דאס וועט זיין די בעסטע לעזונג פון דער יודען-פראגע

(ענדע פון די 3-טע זייט)

דען זענען תמיד געווען שווער צו פערדרייען צוליב זייער אפזונדערונג פון שפראך, רעליגיע און קול-טור. היינט זענען אבסורדאל די טענדענצען פון איינשלינגען דורך דעם פוילישען פאלק די יודישע בעפעלקערונג.

— ווי אזוי דארף אויסזעהען, לויט אייער מיינונג, די בעסטע לעזונג פון דער יודען-פראגע?

ראטאי: מיר וואלטען צופרידען געווען, ווען יודען וואלטען זיך געקאנט געפונען עפיס א נ'ארט אונטער דער זון. פאר דער בעסטער לע-זונג פון דער דאזיגער ברענענדער פראגע, האלט איך די מאסענהאפטע יודישע עמיגראציע פון פוילען. דער פאקט פון א גרויסען אפפליסען פון יודען — וואלט זעהר ערלייכטערט די לעזונג פון דער יודען-פראגע ביי אונז אין לאנד.

— וואס איז אין צוזאמענהאנג מיט דעם, אייער פערהעלטניש צום ציוניזם אלס צו א בע-וועגונג וואס לעזט די יודענפראגע דורך א מא-סענהאפטער יודישער עמיגראציע קיין ארץ ישראל?

ראטאי: אלע אין פוילען בעציהען זיך מיט פולסטער סימפאטיע צום ציוניזם. דער גע-דאנק פון שאפען א יודישע מלוכה אין דער היס-טארישער יודישער היימאט איז א הערליכער. מיר ווינשען אייך דעם בעסטען ערפאלג אין אייער פרייהייטס-ארבייט.

— און וואס מיינט איהר אלס א פויערישער פיהרער, וועגען דעם פראצעס פון צוריקקערן פון יודען אויפ'ן באדען?

ראטאי: איך האב פיל געהערט וועגען דער דאזיגער איבערוואנדלונג פונ'ם יוד. איך האב געהערט, אז מען דערקענט נישט אין ארץ ישראל דעם יוד, וועלכער איז ביי אונז געווען א קרע-מער, קליינהענדלער אדער סוחר.

אין פוילען זענען אויך געווען פריוואן צו בעזעצען יודען אויפ'ן באדען, אבער זיי זענען געבליבען אהן שום רעזולטאט. איך ווייס נישט צוליב וואס פאר א שולד. עס האט בעשטימט געפעהלט דעם יוד דאס געפיהל פון היסטארישען אייגענטום צו דער ערד, עס האט איהם געפעהלט א אידעאל. ארץ-ישראל נעמט איהם אויף און דארט פערוואנדעלט ער זיך אין א לאנדווירט און א פויער. איך האב דעם איינדרוק, אז אין ארץ-ישראל שאפט זיך א גאנץ נייער טיפ פון א יוד.

איך שטעל פעסט, אז די עמיגראציע וואלט געווען געוואונשען אינם אינטערעס פון ביידע צדדים. ווען יודען וואלטען געלעבט אין פוילען אין א קלענערער צאהל — וואלטען זיך די פער-העלטנישען געלאזט רעגולירען גאנץ אנדערש ווי היינט.

ה. ס.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 9-טען אפריל 1934

7 צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,25 גראמאפאן, 7,35 ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויזווירטשאפט, 11,40 פרעסע, 11,50 קאמוני-קאט, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 מוזיק, 12,30 ידיעות, 12,33 גראמאפאן, 12,55 ידיעות, 3,25 עקספארט, קאמוניקאט, 3,40 גראמאפאן, 3,55 קאנצערט, 4,40 לעקציע פראנצויזיש, 4,55 קאנ-צערט, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קא-מוניקאט פון לאדז, 6 רעפעראט, 6,20 מוזיק, 7,05 פערשידענעס, 7,25 רעפעראט, 7,40 ספארט ידיעות, 8,02 לעטישע מוזיק, 9 פעליעטאן, 9,15 קאנצערט, 10 גראמאפאן, 10,30 מוזיק, 11 ידיעות קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

* *

פון אויסלאנד

5,25 מאסקווע — אפערע „טראוויאטא", 5,30 רוים — פידעל-קאנצערט, 8,10 בודאפעשט — סימפ. קאנצערט, 9 לייפציג — אפערע, 9 וויען — קאנצערט.

ספארט-בעוועגונג

(ענדע פון 3-טע זייט)

לויף פאר נישט-ארגאניזירטע מענער האט געוואונען ביעלעצקי. דעם שטח פון 2000 מעטער איז אדורכגעלאפען אין דער צייט 6 מינוט 57 סעק.

דער לויף אויף 2500 מעטער האט געוואו-נען קורפעסא פון ס. ק. ס. טושין.

ליגע-מעטשען אין לאנד

פאגאן — פארגוזשע 1:3

רוך — קראקאוויא 0:3

פאלאניא — ווארטא 2:2

וויסלא — ווארשאוויאנקא 1:4

פוסבאל-מעטש וועגען דער וועלט-מייסטערשאפט

עניפטען — פאלעסטינא 1:4

באקס-מעטשען אין לאנד

וויסלא (קראקע) — רוך 3:13

ווארטא (פויזען) — אגניסקא (ווילנא) 7:7

מכבי (ווארשא) — בר-כוכבא (ווארשא) 4:10

פינאל-מעטש וועגען אריינגיין אין „א"-קלאס אין ווארשא

בזורא — מכבי 0:2

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג. סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען.

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אוועגד זונטאג און חגאות פון 9—1 פארמיטאג.

„די לעצטע צאר'ן" א.נ.

היינט און פאלג. טעג!

Lionel Barymory

Ryszard Bolesławski :רעזשי

אין דער הויפט-ראל אלס ראספוטין

אויסער'ן פראגראם: די לעצטע וועלט-גע-שעהענישען פון דעם FOX וואכען-זשורנאל

קראנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א נייהער צו א קאמאשען-שטעפער ווערט פון זאפארט געברויכט ביי משמיעל, זשגאווסקא 9. 1401

אנ'אבערלאק-נייהערין אויף א צווי-נעדימדיגען זאקען-אבערלאק, ווי אויך א וואכען-מיידעל ווערען געברויכט אויף ווסכאדניא 22, 2-טער שמאק. 1402

עס ווערט געברויכט א געזעלען צו דאמען-בעשטעלט. גלובנא 55, לינקע אפי-צינע, וואהנ. 31/32. 1397

עס ווערט געזוכט א טיכטיג יונגעל מיט גוטע רעקאמענדאציעס אין די מעב-לירטע צימערן אריין פון זאפארט. צו ערפאהרן פילסודסקיעגא 39, אין רעסטאראן

Poszukiwana ekspedjentka do kapeluszy damskich. F-ma „Greta" 11 Listopada 7. 1404

ראקאלען

אפצוגעבען א לעצט צימער פאר 2 יונגעלייט צו שלאפען ביי אנ'אנשטענ-דיגע פאמיליע. פאלודניאווא 11, וו. 5a.

עס ווערט געזוכט א צימער אויף צו ארבייטען קען אויך זיין אלס סובי-לאקאטאר, צו מעלדען ביי טרויבא, קא-מיענגא 14 פארטער.

פערשידענעס

קיין פאלעסטינא! וויל איך מיט-נעהמען איינעם פאר 1250 זל. אלטמאן, אל. 1. מאי 38. צו ערפאהרען טעגליך פון 1—10 נאכמ. (א חוץ שבת). 1396

ארבייטסלאזע יונגעלייט, פרייליינס, ווערען געבעטען זיך צו מעלדען צעגעל-ניאנא 25, לינקס, 1. שט., וואוינונג 38 פון 12 בייטאג. 1398

שייטלען מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען ביי **קערש**, סקווערא 15

ביטשריפט ביורא פאר גריכטס- און אדמיניסטראציע-מאכט **B. Mann**

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף פעטריקאווער 82 פארטער, לינקע אפיציגע.

Dr. **Wajnberg**

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

אוירען, נאז און האלז-קליניק מיט בעטען פון Dr. **Z. Rakowski**

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

לעטשניצע „OMEGA"

פון דאקט. ירים-ספעציאליסטען

גלובנא 9, טעל. 142-42

ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאט. נאכט-הילף, יערצט, ליכע אנאליזען. קווארץ-לאמפן רענטגען, דיאטערמיע.

בעראטונג 3 זל.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med. **Ignacy Grynberg**

ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

Dr. **Szymon Grinberg**

פילסודסקעגא 55 טעל. 168-58

נעמט אן פון 10 — 12 פרי און פון 4.30 — 6.30 אוונד.

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

LECZNICA chorób uszu, nosa i gardła

מיט שטענדיגע בעטען

עס ארדינירען די דאקטוירים:

Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI

PIOTRKOWSKA 55

fr. I p., tel. 174-74.

Dr. med. **D. WAJSKOPF**

אינערליכע קראנקהייטען ספעציאליסט פון מאגען, דארם און לעבער, רענטגען

האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 101, טעל. 114-82

עמפפאנגט פון 4—7 אוונד.

Zakład Leczniczy

POŁOŻNICZO - GINEKOLOGICZNY

ul. EWANGELICKA 18

(Sienkiewicza 83)

Ordynują: Dr. med. Sz. Egerowa i Dr. med. J. Baum

Zapisy na porody I, II i III klasy.

TELEFON 107-23

כשר'ע קוך.

Dr. **S. Kantor**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער, אלערהאנט קאליקעס פון גוף, הויקערס אהן פיס און הענד.

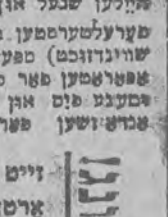

ברוכליידענדע פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם-ביס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע ארטאפעדישע היילבאנדאזשען פון מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט היילען שנעל און בעזייטיגען זיכער דעם שהערסטען אז פערעלטערטען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליימונגען (ביינ-שווינדזוכט) ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס, קינסטליכע מעכענע פיס און הענד, ווי אויך ספעציעלע ארטאפעדישע שוך פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציע.

זייט דעם 1-טען אקטאבער 1933 ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט / 30-יעהריגע פראקטיק און פולע גאראנטיע ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

ערמעסיגטע פרייזען!

דאנקזאגונג.

איך ערקלער הייערמיט, דאס 3 מאל בין איך געווארען אפערירט אויף מיין ברוך-קראנקהייט און יעדעס מאל אהן ערפאלג, אזוי אז איך בין געווען פערצווייפעלט, ביז איך האב מיך אין לוטי 1932 געווענדעט צו דעם ספעציאליסט-ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער), בין איך מיט דעם מיר פארגעלעגטען ארטאפעד. הייל-באנדאזש זאפארט א געזונדער מענש געווארן, זייט דאן פיהל איך מיך זעהר גוט און בין געווארען ווידער פאלשטענדיג פעהיג ארבייטספעהיג און בין זעהר צופרידען, פאר וועלכעם איך דריק הייערמיט אויס מיין הערצליכסטען הייסען דאנק.

(—) ראבערט הארטמאן, לאדז, פאבריקאנט, פראנצישקאנער 34. (15)

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש ; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצושטעלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען אייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט — ... גר. פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט — 40 . . . . — 60 4

נאך טעקסט — 12 . . . . — 18 . . . .

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס נאכפאלגענדע ווארט — 10 גר.

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.